

Plán socialno-ekonomického rozvoja obce Rabča do roku 2020

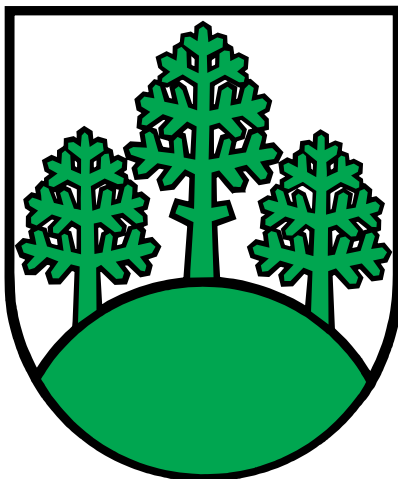

V í z i a R a b č e

Rabča je pekná obec

**v ktorej sa dobre žije,
kde sa ľudia radi vrátia.**

Pekná obec
s prevažne mladým obyvateľstvom
s pekne upravenými domami, záhradami a cestami.
v nádhernej doline posiatej stromami, hájmi, obkolesenej lesmi, lúkami
a čistými potokmi, riekami.

**Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Rabča nadväzuje na:
Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja
(Odbor regionálneho rozvoja, Žilina 2003);
Strategický plán regiónu Orava (Kanadský urbanistický inštitút, 2003);
a Stratégiu trvalo udržateľného rozvoja cestovného ruchu
na Hornej Orave, Miestny program obnovy dediny
a Územný plán obce Rabča...**

Obsah

Úvod	6
2 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA	8
I. Časť	7
AUDIT ZDROJOV	7
2.1.1 Ľudské zdroje	10
2.1.2 Fyzické zdroje	12
2.1.3 Organizačné zdroje	17
III. Časť	21
SOCIÁLNO-EKONOMICKÁ ANALÝZA	21
II. Časť	44
4. SWOT ANALÝZA	44
4.1 Ľudské zdroje	45
4.2 Životné prostredie	46
4.3 Priemysel	47
4.4 Rozvoj malého a stredného podnikania	48
4.5 Lesné hospodárstvo	49
4.6 Poľnohospodárstvo	50
4.7 Cestovný ruch	51
4.8 Technická infraštruktúra	52
4.9 Zdravotníctvo	53
4.10 Sociálne služby	54
4.11 Školstvo, vzdelávanie	55
4.12 Bývanie	56
4.13 Bezpečnosť	57
4.14 Kultúra	58
4.15 Image obce	59
III. Časť	60
5 STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJA OBCE RABČA A MIKROREGIÓNU	60
rozpracovaný na zámery a ciele s výhľadom do roku 2020	60
A. ŽIVOTNÉ PROSTREDIE	61
B. PRIEMYSEL	64
C. MALÉ A STREDNÉ PODNIKANIE	65
D. LESNÉ HOSPODÁRSTVO	66
E. POĽNOHOSPODÁRSTVO	67
F. CESTOVNÝ RUCH	68
G. INFRAŠTRUKTÚRA	70
G-1 Infraštruktúra	70
G-2 Zdravotníctvo	72
G-3 Sociálne služby	73
G-4 Školstvo a vzdelávanie	74
G-5 Kultúra	75
G-6 Bývanie	76
G-7 Bezpečnosť	77
G-7/3 Zdokonaľovať protipožiarnu a protipovodňovú ochranu	77
H. IMAGE OBCE	78
„Pekná obec, v ktorej sa dobre žije, kde sa ľudia radi vrátia“	78

Použité pojmy

Okolité mikroregión, v tomto strategickom pláne je to obec Rabča spolu s okolitými obcami: Rabčicami, Sihelným a Oravskou Polhorou.

Strategické plánovanie je určenie smeru ciest – zámerov s určením ich poradia podľa dôležitosti. Je to dlhodobý spôsob vedenia budúcnosti obce a jeho mikroregiónu tým, že sa popíše dnešný východiskový stav, navrhne sa budúcnosť a určia sa zábery – cesty ako sa budúcnosť stane skutkom.

Vízia je najdôležitejším východiskovým cieľom od ktorého sa odvíjajú všetky ďalšie priority, zábery, ciele, úlohy, aktivity.

Záber je širším vyjadrením, čo obec dosiahne z dlhodobého hľadiska. Zábery sú cesty vrátane ich smeru odvodené od vízie. Záber pozostáva z viacerých cieľov.

Priorita určuje stupeň dôležitosti záberu.

Cieľ je konečný požadovaný stav, ktorý chceme dosiahnuť..

Plán je súpis časovo určených úloh s určením potrebných finančných a ľudských zdrojov. Plánom sa dosiahne požadovaný cieľ, záber a dodrží priorita.

Úloha je podrobný merateľný výkonný plán, pomocou ktorého sa dodrží určená priorita a čiastočne splní vytýčený záber. Určuje realizátorom akčných plánov z krátkodobého hľadiska čo majú urobiť, aby sa dosiahol požadovaný cieľ. Dosiahnutie cieľa spravidla vyžaduje vykonanie viacerých úloh.

Akčné plány – sú súborom viacerých cieľov, ktoré je potrebné urobiť pre dosiahnutie určeného záberu pri dodržaní určených priorít. Postupne sa vypracujú, v nadväznosti na finančné, ľudské zdroje a prepoja sa aj na už existujúce plány tak, aby sa stali súčasťou stratégie všeobecného rozvoja obce a okolitého mikroregiónu.

Vyjadrenie časovej hierarchizácie a časové pôsobenie jednotlivých cieľových záberov v urbanistickej koncepcii:

I.	etapa –	cieľ = krátkodobý proces (do 5 rokov)
II.	etapa –	záber = strednodobý proces (od 5 do 15 rokov)
III.	etapa –	vízia = dlhodobý proces (nad 15 rokov)

Vízia a zábery obce, majú veľký záber a obsahujú aj aktivity, ktoré obec a mikroregión v rámci svojich právomocí z krátkodobého hľadiska nemôže ovplyvniť. Bez týchto aktivít by však bol strategický plán ochudobnený o to čo si väčšina obyvateľov Rabče želá a čo by bolo rozhodujúcim prínosom aj pre okolité mikroregión.

Úvod

Strategický plán rozvoja obce Rabča (ďalej sa uvádza len plán) analyzuje súčasný stav obce, vytyčuje v dlhodobom časovom horizonte víziu, stratégiu, priority, zámery, ciele v horizonte sociálno-ekonomického vývoja obce Rabča do roku 2020.

Vypracovaný strategický plán rozvoja obce Rabča ako lokálneho centra, určuje prioritné smerovanie aktivít obce Rabča v nadväznosti na okolitý mikroregión, pod ktorý patria obce: Rabčice, Sihelné a Oravská Polhora.

Sociálno-ekonomické analýzy som spracoval na základe územného plánu obce Rabča z roku 1998, kronikárskych podkladov obecného úradu, Miestneho programu obnovy dediny, Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja, štatistických údajov, ankiet, osobného výskumu a na základe 15-ročnej praxe vykonávania funkcie prednostu Obecného úradu v Rabči.

Cieľom vízie a od nej určenej stratégie je určiť prioritne rozvojové zámery. Len takým spôsobom sa môžu efektívne využiť prírodné danosti a zaktivizovať ľudské zdroje. Miera dosiahnutia vízie obce Rabče bude závisieť od schopnosti vedenia starostu obce Rabča a od stupňa osvojenia tohto plánu Obecným zastupiteľstvom obce Rabča. Pri dodržaní tohto plánu by sa v prospech rozvoja obce Rabča a okolitého mikroregiónu – údolia „Slanej rieky“ cieľavedomé využila väčšina dostupných zdrojov obce vrátane daností okolitého mikroregiónu.

Tento plán je prioritne zameraný na posilnenie obce Rabča ako lokálneho centra, na skrášlenie obce, na zlepšenie služieb, na zrealizovanie územného plánu obce Rabča v nadväznosti na pozemkové úpravy celého územia obce, na kľúčové súčasné organizácie a podnikateľské subjekty z najväčším dôrazom na aktivity znižujúce nezamestnanosť v obci, na aktivity vedúce ku skvalitňovaniu ľudských zdrojov – vzdelávanie detí a mládeže, na zlepšenie dostupnosť znalostných poznatkov pre študentov, podnikateľov a ostatné vrstvy, na sociálnu pomoc tam, kde bude nevyhnutná.

Výsledným efektom sociálno-ekonomického plánu bude dlhodobé cielene pôsobenie na trvalo udržateľný rozvoj obce Rabča a jej okolitého mikroregiónu čím sa v dlhodobom horizonte priblíži vízia obce: **„Rabča je m(i)esto, kde sa dobre žije, kde sa ľudia radi vracajú.“**

I. Časť AUDIT ZDROJOV

2 CHARAKTERISTIKA ÚZEMIA

Obec Rabča s počtom 4365 prevažne mladých obyvateľov je druhou najväčšou obcou Bielej Oravy a je to lokálne centrum aj pre okolité obce Rabčice, Sihelné, Oravskú Polhору. Obec Rabča má v erbe vrch z ktorého vyrastajú tri ihličnaté stromy. Má dobré podmienky pre rozvoj. Ak využije svoje danosti, vyrieši rozhodujúce sídelne problémy a zvýši ekonomickú samostatnosť, má šancu v dlhodobej perspektíve sa stať mestom od čoho sa aj odvíja jadro vízie Rabče.

Obec Rabča je v kotline a vytvára špecifický mikroregión cca 11000 obyvateľov. Tento mikroregión tvoria obce Rabčice, Sihelné a Oravská Polhora. Spojivom týchto obcí je goralské nárečie a špecifický maloroľnícky spôsob obrábania pôdy. Tvorí prirodzené spádové sídlo najmä v oblasti verejných služieb a obchodnej siete.

Je tu sieť obchodných služieb: reštauračné služby, veľká obchodná sieť, penzióny, kaderníctvo, kozmetika... Ale aj infraštruktúra: vlastný vodovod, veľké zdravotné stredisko, lekáreň, pošta, obecné služby, miestna knižnica s možnosťou využitia internetu. Sú tu dve základné školy, materská škola, školský klub, ľudová škola zameraná na hudobnú a výtvarnú výchovu....

Je to obec, ktorej silnou stránkou je mladé obyvateľstvo, kvalitný nový bytový fond, dostatočné zásoby pitnej vody, pekná príroda s možnosťou rozvoja aktivít, či už v cestovnom ruchu, podnikaní v službách.

Základná orientácia obce – rozvoj služieb a vytváranie výrobných firiem.

Hlavná časť rabčianskeho chotára tvorí mierna pahorkatina, ktorá je veľmi vhodná na cielenú zástavbu tak rodinných domov ako aj moderného priemyslu. V obci stále prevažuje mladé obyvateľstvo a ak by sa vytvorili tak v obci ako aj v blízkom okolí napr. v Námestove dostatok pracovných príležitostí, nastal by výrazný rozvoj Rabče. Podmienkou je pripraviť infraštruktúru pre novú výstavbu rodinných domov a pre sociálne slabé rodiny sociálne byty. Odchodom mladých rodín ďaleko za prácou vznikne dopyt po sociálnych službách.

Založenie Rabče si vynútila potreba sídelného útvaru na starej a dobre známej obchodnej ceste – kráľovskej soľnej ceste tzv. „cisárke“ alebo „medenej“, obchodnej cesty – spojnice Baltu so Stredomorím Nítru a banské mestá s poľskými trhovými strediskami – Jantárová cesta. Zakladatelia obce Thurzovci boli podnikatelia v banskej činnosti – v ťažbe kovov, soli a preto si priviedli na Oravu skúsených baníkov z Ramže – z Liptova, ktorí sa usadili v Štefanove. A odtiaľ pochádzajú aj zakladatelia obce Ramzovci.

Obec Rabča patrí medzi najstaršie obce polhorskej kotliny. Vznik Rabče sa predpokladá v 50-tych rokoch 16. storočia. Prvá písomná správa o obci Rabča sa nachádza v daňovom súpise Oravskej stolice z roku 1564. Nové podklady na vznik obce prinieslo aj objavenie rukopisnej mapy Oravy s údajmi z r. 1550, kde je Rabča zaznačená ako existujúca obec pod názvom Pagus Rapca. Túto mapku z Hornej Oravy vyhotovili dvaja komisári, ktorí boli vyslaní Uhorskou komorou v Bratislave a ich úlohou bolo preskúmať nielen slané pramene na úpätí Babej hory ale aj výskyt nerastného bohatstva. Obec Rabča založil na dvakrát pravdepodobne kvôli zlým životným vtedajším podmienkam, panovník oravského hradu Juraj Thurzo, ktorý pravdepodobne druhou

zachovalou zakladacou listinou ustanovil dňa 9. augusta 1608 Rabču a za prvého šoltýsa Jána Ramzu.

Obec sa spočiatku riadila valaským a neskôr kopaničiarskym právom. Život obyvateľov obce bol ťažký a drsný. Rabča mala od svojho vzniku dobytkárske charakter. Neskôr okrem drevorubačstva a spracovania dreva Rabčania rozšírili pestovanie ľanu. Význam Rabče v 18. storočí dokladá aj založenie farnosti od roku 1772.

Výrazný rozvoj Rabča nastal až po roku 1945. Od začiatku šesťdesiatych rokov začala obec výraznejšie meniť svoj vzhľad. Ubúdalo dreveníc, stavali sa murované domy. Postavením výrobných závodov v blízkom Námestove, založením veľkého rabčiansko-rabčického spoločného poľnohospodárskeho družstva si väčšina ekonomicky schopného obyvateľstva našlo prácu blízko svojho domova a preto začala najväčšia výstavba murovaných rodinných domov v dejinách obce a trvala do roku 1990. Táto výstavba si vyžiadala rozvoj stavebných remesiel. Vyhľadávaní boli murári, tesári, stolári i obkladači a dlaždici.

Po roku 1990 došlo k úpadku výstavby. Spôsobila to transformácia ekonomiky so socialistickej na trhovú s ktorou sa v Námestove rozpadli viaceré výrobné závody. V Rabči došlo k úpadku poľnohospodárskeho družstva. To všetko spôsobilo vysokú nezamestnanosť, ktorá spočiatku dosahovala cez 20%. Postupne sa väčšina mladého ekonomicky schopného obyvateľstva vzchopila – využila skúsenosti s rozsiahle svojpomocnej výstavby rodinných domov a našla si prácu ďaleko od domova ako živnostníci v stavebníctve. Značná časť mladej generácie sa živí prácou za hranicami slovenska v stavebníctve, hotelierstve alebo opatrovateľskou činnosťou – tzv. óperkami.

Samospráva v obci sa stabilizovala, je personálne a materiálne dobre vybavená a pripravená poskytovať obyvateľstvu dobre služby. Matričný úrad poskytuje služby aj pre Sihelné. Obec má 2 vlastné podniky – jeden je zameraný na verejnoprospešné služby pre obec a druhý spravuje obecný vodovod, vyrába teplo, zabezpečuje stavebnú činnosť.

Rabča je známa kvalitnými službami pre Rabču a okolie. Rabča má 2 centrá: horné pri kostole a druhé v strede obce v Gaceli. Gacel' je správne centrum v ktorom sa nachádza obecný úrad, škola, materská škôlka, zdravotnícke stredisko, kultúrny dom, obecná stredisková knižnica, sídlia obecné podniky, obchody, bary, športový areál pri ZŠ, futbalový štadión... V Rabči je turistická ubytovňa, 3 penzióny a viaceré ubytovania v súkromí. Poľnohospodárske družstvo MAGURA Rabča sa nerozpadlo. V obci je viacero výrobných firiem: ELVIN – elektrotechnický priemysel, výroba vinutých dielov; LIGNOTIP a JALUMA INTERIÉR – drevospracujúci priemysel, výroba nábytku; TOMAR – výroba syrových výrobkov, viaceré stavebné firmy. Väčšina príjmov chlapov je zo živnostníctva v stavebníctve. V roku 2006 sa dokončí výstavba pri základnej najväčšia športová hala v námestovskom okrese. Rabča, ak nájde spôsob ako niekoľkonásobne zvýšiť počet zamestnaneckých príležitostí v obci, má v dlhodobej perspektíve šancu sa stať pekným mestečkom a to je nosná aj keď veľmi vzdialená náplň vízie Rabče.

2.1 AUDIT ZDROJOV

2.1.1 Ľudské zdroje

Obyvateľstvo

Počet, miera rastu, charakteristiky

Rabča je obcou s prevládajúcim mladým obyvateľstvom. Počet obyvateľov sa blíži k 4400. Prírastok obce, aj keď po roku 1989 poklesol je stále vysoký a obec čo do počtu obyvateľstva rastie.

Za posledných 100 rokov pribudlo v Rabči 2700 obyvateľov t.j. 27 ročne. Priemerný ročný počet za posledných 10 rokov je: 74 narodených detí, 30,1 zomrelých, odšťahovaných 54,6, prisťahovaných 56,6. Priemerný čistý ročný prírastok obyvateľov Rabče za posledných 10 rokov je 44.

Rozdelenie podľa vekovej štruktúry a pohlavia

V predproduktívnom veku 0 – 18 rokov sa nachádza 37,6 % obyvateľov; v produktívnom veku 19 – 25 rokov sa nachádza 13,1 % obyvateľov (z toho: 6,6 % muži, 6,5 % ženy) a vo veku 26 – 60 rokov sa nachádza 39,7 % obyvateľov (z toho: 20,7 % muži, 18,95 % ženy); v poproduktívnom veku nad 60 rokov sa nachádza 9,6 % obyvateľov. Mužov je viac – tvoria 50,71 %. Priemerný vek obyvateľov obce je 29,73%.

Plánovaná populácia

Stav obyvateľstva pri sčítaní v roku 2001 bol 4189 osôb. Ku konci roku 2004 počet obyvateľov stúpol na 4340. Počet narodených detí poklesol zo 100 o cca 25 % na 74. Čistý prírastok obce je stále priaznivý +44 obyvateľov. Hlavný zdroj nárastu obyvateľstva zostáva cesta prirodzenej zmeny, nakoľko priemerný vek obyvateľov obce bol nedávno len 26,5 rokov. V dôsledku 25 % zníženej pôrodnosti dôjde ku poklesu predproduktívnej skupiny obyvateľstva. Obyvateľstvo poproduktívneho veku mierne vzrastie. Vo výhľadovom období v roku 2020 sa ráta s poklesom ekonomickej aktivity obyvateľstva.

Domácnosť a rodina

V Rabči vymizli drevenice. Rabča je obcou s väčšinou nových 1-poschodových murovaných domov s obytným podkrovím – celkom 940. Za 100 rokov pribudlo 613 rodinných domov t.j. 6,1 domu ročne. Priemerne v rodinnom dome býva 4,5 obyvateľa. V takmer polovici rodinných domov bývajú 4- až 6-členné rodiny.

Rabča je známa ako obec s najväčším počtom rodín s počtom detí 6 a viac. Typická rodina je 4-členná. Dnes väčšina domácnosti si väčšinu potravín kupuje v obchode. Kým ešte nedávno si väčšinu základných potravín dorobili na malých gazdovstvách.

Zamestnanosť

V obci je v produktívnom veku celkom 2305 osôb [z toho je vo veku 19 – 25 rokov 573 osôb t.j. 24,9 % (z nich tvoria muži 288, ženy 285)]; 19 – 60 rokov 1194 mužov t.j. 51,8 % a 1111 žien t.j. 48,2 %; celkom vo veku 26 – 60 rokov 1732 osôb t.j. 75,1 %.

V Rabči pracuje v službách celkom cca 265 osôb t.j. 11,5 % a vo výrobe cca 114 osôb t.j. 4,9 %. Obec živia prevažne príjmy zo stavebnej činnosti mimo obec

v ktorej pracuje min. 400 mužov t.j. 17,4 %. Celkom v Rabči je zamestnaných 379 osôb t.j. 16,4 %.

Miera nezamestnanosti

Počet nezamestnaných občanov dosiahol 189 osôb t.j. 8,2 % z toho je 65 mužov t.j. 2,8 % a 124 žien t.j. 5,4 %. V tom nie sú zarátané určite väčší počet dobrovoľne neevidovaných úradom práce žien v domácnosti. Taktiež je ťažko určiť mieru zamestnania vekovej skupiny 19 – 25 rokov.

Úroveň miezd

Mzdy u súkromníkov zamestnaných v obci sú malé – odhadom sa pohybujú niečo nad minimálnou mzdou. Preto výrobné firmy upadajú a väčšina pracovníkov odchádza do stavebníctva. Stavebníctvo – živnostníci donášajú do obce dostatok príjmov a preto obec je čoraz krajšia a je v nej čoraz viac nových áut.

Vzdelanostná štruktúra

Vzdelanostná štruktúra obce zaostáva za celoslovenským priemerom – vid' tab. **Základne vzdelanie** má 22,94 % mužov a žien 25,16 % – celoštátny priemer je 13,57 %/22,7 %; **učňovské vzdelanie bez maturity** má 28,08 % mužov a žien 17,82 % – celoštátny priemer je 21,50 %/12,69 %; **úplne stredné vzdelanie s maturitou** má 6,4 % mužov a žien 11,36 % – celoštátny priemer je 10,83 %/16,27 %; **vysokoškolské vzdelanie** má 1,89 % mužov a žien 2,59 % – celoštátny priemer je 7,46 %/6,16 %.

Najväčší záujem je o 3-ročnú učňovskú školu, nasleduje úplné stredné učňovské bez a s maturitou, odborné školy; o gymnázium je malý záujem.

Stredoškooláci v obci po skončení školy odchádzajú – mládenci s otcami na stavby, veľa dievčat za prácou do sveta ako opatrovatelky alebo do obsluhy v reštauráciách... U chlapcov sa stráca perspektíva učenia na vysokej škole, keď vidia, že v stavebníctve sa dá dobre zarobiť aj bez učenia. Najväčšiu perspektívu z pohľadu obyvateľov Rabče je vyučiť sa za stavebného inžiniera.

V obci nepôsobí okrem učiteľov základnej školy a lekárov až na výnimky občania s vysokoškolským vzdelaním. Dievčatá majú väčšiu chuť ísť sa učiť na vysokú školu najmä univerzitného smeru – učiteľky ako chlapci, ktorí najčastejšie uprednostňujú technický smer.

2.1.2 Fyzické zdroje

Prírodné prostredie

Územie Rabče tvorí mierne zvlnená kotlina, ktorá vytvára špecifický mikroregión s obcami Rabča, Rabčice, Sihelné a Oravská Polhora. Spojivom týchto obcí sú podobné životné podmienky a goralské nárečie. Rabča má dostatok možností na výstavbu nových rodinných domov.

Geografia

Obec Rabča sa nachádza na severozápadnom Slovensku v okrese Námestovo na hornej Orave. Zemepisné súradnice sú 49° 29' 10" severnej zemepisnej šírky a 19° 10' 30" severnej zemepisnej dĺžky. Katastrálne územie Rabče sa orograficky začleňuje do sústavy vonkajších flyšových Západných Karpát, oblasti Stredných Beskyd, Podbeskydskej brázdy a vrchoviny. Veľkosť katastrálneho územia obce je 2516 ha.

Prevažná časť územia leží v Podbeskydskej brázde v doline rieky Polhoranky. Rieka Polhoranka s jej najvýznamnejším prítokom riečky Bystrá, Sihelnianskym, Solným a Hájkovým potokom vytvorila kotlinu uzavretú z východu masívmi Kopanice, z juhu najvyšším kopcom obce Vahanov 918,4 m n. m., zo západnej strany Podbeskydskou brázdou, v pozadí ktorej dominuje kopec Pilsko 1556,9 m n. m., a zo severu dominuje v najvyšší kopec Hornej Oravy Babia hora z 1722,9 m n. m., na východe Michaliakovská grapa s vrcholom Poľany 869,8 m n. m..

Hydrologické a hydrografické pomery

Najvýznamnejším vodným tokom, pretekajúcim katastrálnym územím Rabče je rieka Polhoranka. Pramení západne od Babej hory vo výške 1310 m n. m. Je dlhá 28,5 km, cez kataster Rabče prechádza Polhoranka v dĺžke 6 km. Polhoranka zbiera vody najsevernejšej časti Oravy. V pramennej a strednej časti je bohatá na prítoky, z ktorých najvýznamnejší je Sihelniansky potok, ústiaci v Rabči, a Solný, rabčický potok Bystrá a Morčinkovský potok, ústiaci v dolnej časti Rabče.

Počasie

Rabča patrí podľa klimatického členenia do C – chladnej oblasti, ktorá je zastúpená C1 – mierne chladným. Územie obce leží v priemernej nadmorskej výške 650 m n. m. Najteplejšie mesiace sú august a júl. Najsuchším mesiacom býva august. Maximum zrážok je v júli. Sneh začína padať v druhej polovici novembra. Najchladnejšie mesiace sú december – január. Najkrajšie mesiace sú máj a október. Priemerná ročná teplota je 5,5°C. Najväčšia oblačnosť je v decembri (novembri) a najmenšia v auguste alebo októbri. Najmenej vetra je v júli a auguste. Najviac veterno je v januári a februári. Prevažujú severozápadné vetry.

Dopravná dostupnosť

Z Poľskej republiky do Rabče je možné sa dostať cez hraničný priechod Oravská Polhora (10 km), alebo cez Bobrov (10 km).

Rabča je sídlom miestneho významu a s 4365 obyvateľmi je najväčšou obcou polhorskej kotliny. Dĺžka obce je 6 km. Vzdialenosti: Námestovo – 12 km, Oravská priehrada – 6 km, Slaná voda – 9 km, Roháče – 30 km.

Pri presadzovaní spoločných projektov, turizmu, ... sa obce Rabča, Rabčice, Oravská Polhora, Sihelné, Zubrohlava, Bobrov a Klin združili do záujmového združenia Združenie Babia hora. Rabču s týmito obcami viaže spoločná plátennícka história spojená s pestovaním ľanu, výrobou plátna a obchodovaním s ním.

Zastavané prostredie

Intravilán obce sa tiahne stredom katastra. Veľkosť zastavaného územia je cca 135 ha a z toho rodinné domy zaberajú cca 80 ha zast. plochy. Susednými katastrami obce Rabča sú na východe a severovýchode Rabčice, na juhovýchode Zubrohľava, na juhu Klin, na západe Oravské Veselé, na severozápade Sihelné a na severe Oravská Polhora.

V Rabči je postavených cca 940 samostatných rodinných domov a 8 bytových domov v ktorých býva cez 100 obyvateľov – aj tie až na jednu 24-jednoizbovú bytovku vo vlastníctve obce sú súkromné.

Najviac rodinných domov je postavených vedľa hlavných dopravných ťahov cez obec. Tu už nie je kde stavať. Navyše zvýšený hluk so zvýšeného počtu osobných áut spôsobuje, že výstavba sa posúva pozdĺž miestnych komunikácií čo najviac od hlavnej cesty. Preto aj ďalšia výstavba smeruje k rozšíreniu, predĺženiu a právnomu vysporiadaniu do majetku obce bočných miestnych komunikácií. Mladé rodiny rodinné domy stavajú na rodičovských pozemkoch stále svojpomocne.

Zdroje kultúrneho dedičstva

Obyvatelia obce sú rímskokatolíckeho vierovyznania. Rabča je samostatná farnosť. Historicky najcennejšou evidovanou kultúrnou pamiatkou pre obyvateľov Rabče a centrom katolíckej viery je ***nádherný prestavaný barokový kostol Navštívenia Panny Márie z roku 1768*** a je postavený pri ceste do obce Sihelné. Jednoloďový objekt s pôvodným presbytériom, s prestavanou vežou bol zmodernizovaný v roku 1931. V interiéri kostola sa nachádza: kultúrna pamiatka *nástenná mozaika*, ktorú vyhotovil v r. 1951 – 52 akademický maliar Ernest Zmeták a barokové oltáre. Na priečelnej východnej strane sú kamenné sochy: sv. Floriána – ochrancu proti požiarom, sv. Donárda – ochrancu proti bleskom. Pred kostolom sa nachádza ďalšia kultúrna pamiatka – ***kamenný stĺp so sochou sv. Jána Nepomuckého***. Tvorí ho hranolový sokel s nápisom „Anno domini 1821“.

Medzi ďalšie historické zaujímavé kultúrne pamiatky spojené s dejinami kresťanstva v obci patria kaplnky: kamenná kaplnka v Gluščíkovom potoku; kaplnka pri hlavnej ceste v roli Brišovke nad cestou a malá kaplnka nachádzajúca sa pri historickej, pôvodnej ceste spájajúcej Rabču s Rabčicami. Na Adamovke pri ceste je kamenný kríž z roku 1867 a ďalší na novom cintoríne powyše kostola.

Z architektúry starých dreveníc v Rabči zostalo veľmi málo. Najstaršou drevenicou je bývalá krčma „U Kumora“, ktorý ju kúpil od Židovskej rodiny. Historicky najviac zachovanou časťou obce, ktorá mala typický kopaničiarsky ráz je časť obce „Za vodou“ – je to oblasť kopca Magury a horná časť Grúňa.

Centrum kultúrnych akcií je v Kultúrnom dome v Rabči. Kultúrnu činnosť zabezpečuje miestne kultúrne stredisko s vedúcim Jánom Adamčíkom. Vynikajúcu úroveň služieb dosahuje obecná knižnica.

V obci má 30-ročnú tradíciu dychový súbor „RABČANKA“, ktorý účinkoval v Poľsku a pri všetkých kultúrno-spoločenských podujatiach obce. Ďalším súborom je folklórny súbor Bystrianka, ktorý našu obec úspešne reprezentoval na Podbabiohorských folklórnych slávnostiach a iných kultúrnych podujatiach.

Bytové priestory

V obci je dostatok rodinných domov. Ďalšie sa stavajú podľa potreby. V posledných rokoch si veľa vlastníkov rodinných domov domy zmodernizovala, zateplila. Vykuro-

vanie rodinných domov po zvýšení cien elektrickej energie je takmer výlučne hnedým uhlím.

Turistické zariadenia

V obci sa nachádza turistická ubytovňa v ktorej sa je možné lacno ubytovať. V Rabči sú postavené pri rodinných domoch 2 penzióny a 1 penzión je v rodinnom dome. Najväčšiu kapacitu má penzión AMITO 25 lôžok, penzión TOMAR a Čajka majú po 10 lôžok. V turistickej ubytovni je cca 25 lôžok. Možno je aj ubytovanie v súkromných domoch. Funkciu turistického informačného centra plní obecná knižnica a obecný úrad. V strede obce je PIZZERIA s jedálňou a predajňou zákuskov.

Energia

V obci je potrebné posilnenie elektrickej siete vo viacerých úsekoch. Rovnako sa vyžaduje výstavba ďalšej trafostanice v Gaceli. Odpojenie sa od elektrického vykurovania fy ELVIN, ktorá prejde na vykurovanie pomocou podzemných tepelných čerpadiel ako aj mnohých rodinných domov uvoľní na niekoľko rokov kapacitu elektrickej energie.

Plynofikácia

V Rabči mala nasledovať plynofikácia po skončení plynofikácie v Námestove. Občania v dotazníku vyjadrili cez 90 % súhlas s plynofikáciou. Prechod plynovodov do súkromných spoločností zbrzdil realizáciu pripraveného projektu predĺženia plynovodu z Námestova. Výchľadovo sa počíta s plynofikáciou Rabče od roku 2015.

Vodovod a kanalizácia

V Rabči je celoobecný vodovod. Po transformácii starú trasu spravuje SEVAK, a.s. a novú obecná organizácia RABČAN, s.r.o.. Počet všetkých prípojok je cca 700 a z toho je 250 prípojok spravuje SEVAK, a.s.. V Rabči je priemerná spotreba vody na rodinu 5 m³/mesiac.

Obec prostredníctvom tejto organizácie postupne zabezpečuje rozširovanie prípojok. Aj keď je dostatok pitnej vody vzhľadom na ďalší rozvoj obce ako aj na možné zníženie výdatnosti prameňov z Babej Hory bude prínosom ak sa cez obec zrealizuje predĺženie vodovodu z Oravíc.

Rabča až na časť centra v Gaceli nie je odkanalizovaná. Tekuté komunálne odpady smerujú cez žumpy priamo do riek a potokov. Rovnako to je z odpadmi z poľnohospodárskeho družstva. Z fondu PHARE prostredníctvom Združenia Babia hora sa vybudoval hlavný kanalizačný zberač, ktorý prechádza celou hlavnou časťou Rabče. Centrálna časť kanalizácie obce v Gaceli sa doň napojila (kultúrny dom, bytovky, školy, ELVIN) – cca 1000 ekvivalentov. Kanalizačné rozvody sú projekčne pripravené a majú sa začať v Rabči realizovať z fondov Európskej únie od roku 2007.

Dopravná infraštruktúra

Cestná infraštruktúra tvorí základ dopravného systému regiónu. Okresom prechádza jedna cesta prvej triedy 1/78. Cesta 1/78 v úseku Oravský Podzámok – Námestovo – Poľsko, nie je súčasťou medzinárodných ciest. Jej funkcia v súčasnosti je obsluha územia ako hlavná dopravná tepna hornej Oravy od hranice s Poľskom až po Námestovo.

Sídelný útvar Rabča je v podstate rozložený okolo cesty 1/78. Najbližší nadradený ťah je cesta 1/59 resp. E – 77 hranica Poľsko – Tvrdošín – Ružomberok – Banská Bystrica – Zvolen – Šahy.

Z hľadiska dopravy železničnej je najbližšia železničná stanica v Tvrdošíne a Trstenej, železničnej trate č. 401 Kľačany – Trstená, trať regionálneho významu, ktorá je napojená v Kľačanoch na hlavný severný železničný I. ťah. Najbližšia čerpacia stanica pohonných hmôt sa nachádza v Námestove. Ďalej ešte v Trstenej a Tvrdošíne. Stanica pohonných hmôt v Námestove je nedostatkom čo sa týka hlavne vzdialenostnej dostupnosti.

Základom dopravnej kostry Rabče je cesta I/78, ktorá ako prietok intravilánom prechádza celou obcou v dĺžke 5 km. V celom úseku je cesta obostavaná. Funkcia cesty je zberná triedy B-2. Funkciu zbernú majú v intraviláne obce ešte cesty III. Triedy III/52014 Rabča – Rabčice a III/52015 Rabča – Sihelné. Všetky ostatné komunikácie v intraviláne obce majú funkciu obslužnú, triedy C-2 a C-3 v zmysle STN 73 61 10.

Šírkové usporiadanie zberných komunikácií je nasledovné. Cesta I/78 je vozovka šírky 6,0 m s krajinami 2 x 0,5 m spolu 7,0 m. Cesta svojím šírkovým usporiadaním nevyhovuje ani najnižšej kategórii S-7,5. Vyhovuje čiastočne kategórii zberných miestnych komunikácií a to kategórii Ms 8/50 (STN 73 61 10). Cesta III/52014 vozovka v intraviláne má obdobné parametre a vyhovuje kategórii Ms 8/50. Cesta I/52015 vozovka v intraviláne má šírku 6,0 – 6,5 m a v lome 7,5 m. Splňa podmienky najnižšej kategórie Ms 8/50 podľa STN 73 61 10.

Popri hlavnej ceste I/78 je v súčasnosti vybudovaný peší chodník po pravej strane o šírke 1,5 m a to v celej dĺžke prieťahu obcou. Taktiež v smere na Rabčice je po ľavej strane chodník o šírke 1,5 m.

Hromadná doprava SAD obsluhuje sídelný útvar 4 linkami do Námestova, ktoré premávajú z Námestova cez Rabču do Oravskej Polhory, Slanej Vody, Sihelného a Rabčíc. Na vzdialenejšie ciele je potrebné v Námestove prestupovať. Počet zastávok na trase po obci Rabča je 10. Zastávky sú väčšinou opatrené prístreškami pre cestujúcich. Ich rozmiestnenie je optimálne. Prevažná časť obyvateľov je k zastávkam SAD v optimálnej časovej a vzdialenostnej dostupnosti. Ústredná zastávka, kde je možný prestup cestujúcich do obcí Slaná voda a Rabčice je zastávka Jednota, pri Obecnom úrade.

Nebývalý rast cestnej dopravy si v súčasnej dobe vyžaduje veľký zásah do existujúcej komunikačnej siete jednotlivých sídelných útvarov. Preto dochádza k prebudovaniu týchto systémov tak, aby vyhovovali súčasným i budúcim požiadavkám, ktoré sú kladené na tvorbu miest, ochranu životného prostredia a hlavne zvýšeným nárokom na kvantitu aj kvalitu dopravy.

Podľa hodnôt výhľadových intenzít na ceste I/78 môžeme predpokladať, že tranzitná doprava bude zo súčasného stavu stúpať, aj v dôsledku poskytovania rôznych rekreačných služieb. Riešenie rozšírením cestných komunikácií vo vnútri aglomerácie Rabče nie je vyhovujúce, nakoľko cesta je obostavaná po oboch stranách komunikácie. Toto riešenie by si vyžadovalo v niektorých, resp. vo väčšine, časti obce demoláciu domov. Na ostatných cestných úsekoch by muselo dôjsť k rozšíreniu vozovky na úkor chodcov a cyklistov. Toto riešenie by nespĺňalo ani požiadavku na odľahčenie obce od tranzitnej dopravy. Znamená to, že životné podmienky obyvateľov ba sa nezlepšili. V prípade vybudovania tohto obchvatu sa docielu zlepšenie životných podmienok obyvateľov ako aj dopravnej situácie.

V Rabči je väčšina obslužných miestnych komunikácií úzka cca 4 m, zle odvodnená. Takmer všetky sú vyasfaltované. Voda ich poškodzuje. O správu komunikácií sa stará obecná príspevková organizácia RABČAN, obecné služby. Miestne komunikácie

je potrebné právne vysporiadať. Nevýhodou je, že celou hlavnou časťou Rabče vedie hlavná cesta I. triedy od colného priechodu v Oravskej Polhore smerom na Námestovo.

Telekomunikácie

Rabča je digitalizovaná. Je možné v nej si zriadiť rýchle ADSL internetové pripojenie alebo aj v prevažnej časti Rabče mikrovlnné pripojenie. Občania majú možnosť využiť rýchly internet aj cestou obecnej knižnice. Základná škola je zapojená do INFOVEK a má zriadenú počítačovú učebňu s rýchlym internetom. Nad stredom obce je televízny zosilňovač, ktorý umožňuje aj prevádzku mobilnej siete.

2.1.3 Organizačné zdroje

Podnikanie

Súkromné podnikanie je budúcnosť obce. Obec nevyhnutne potrebuje zvýšiť počet stálych a perspektívnych výrobných prevádzkarní na území Rabče. Najviac však potrebuje pripraviť územie pre 2 priemyselné parky v strede a hornej časti obce Rabče do ktorých nevyhnutne potrebuje perspektívnych veľkých investorov so smerovaním do elektrotechnického, jemného strojárenského alebo textilného priemyslu.

Počet a štruktúra podnikov podľa veľkosti a druhu vlastníctva a zamestnanosť podľa odvetví

VÝROBA – FY: *Drevospracujúci priemysel:* JALUMA INTERIÉR 11, JALUMA INTERIÉR 10, EUROLIGNA 5, stolári 5; zamestnancov a živnostníkov; *elektrotechnický priemysel:* ELVIN 20, *potravinársky priemysel:* pekáreň Rusina 14; ORCE výroba cestovín 5; TOMAR výroba syrových výrobkov 5; RABČAN, s.r.o. 5; *poľnohospodársky priemysel:* PD Magura Rabča 20; *stavebníctvo:* STASMONT 2, REN 7, DOPSTAV 5.

SLUŽBY – firmy:

Cestovný ruch: penzión AMITO 2, penzión TOMAR, penzión ČAJKA, turistická ubytovňa 1, ubytovanie v súkromí (3x); *obchodná sieť:* COOP JEDNOTA 22;

SLUŽBY – fyzické osoby:

Obec živia prevažne príjmy zo stavebnej činnosti mimo obec.

V obchodnej sieti obce je zamestnaných cca ...: COOP JEDNOTA 22, ostatné obchody cca 40. V cestnej doprave je zamestnaných mimo obec cca 135 osôb z toho cca 35 priamo v obci. V cestovnom ruchu je zamestnaných cca 10 osôb. V počítačových službách pracuje mimo obec cca 5 osôb. V obci sa živí kaderníctvom... cca 5 osôb. Účtovníctvo zamestnáva cca 5 osôb. Cirkev zamestnáva 3 osoby. Komunálne služby 10. V obvodnom zdravotnom stredisku pracuje: 17 lekárov so 17 zdravotnými sestrami, 1 zubný laborant; v lekární VIOLA pracujú 4. Základná škola s materskou školou zamestnáva 54 učiteľov a 20 obslužných zamestnancov (upratovačky, školníci, kuchárky... Obec zamestnáva v rámci obecného úradu 12: z toho v kultúre pracujú 3 osoby a s nezamestnanými 2. V autoservisoch je v obci zamestnaných cca 10 osôb. V lesníctve pracuje mimo obce cca 15 osôb.

V tejto oblasti je potrebné urobiť vlastný prieskum obce pomocou dotazníkov. Zistené údaje vychádzajú zo živnostenského registra, ktorý podlieha neustálym značným zmenám a z toho, že osoba má živnosť ešte nevyplýva, že sa ňou aj živí. V obci je veľa živnosti popri hlavnom zamestnaní a veľa živnostníkov nezarobí ani na min. mzdu preto ich ruší.

Z cca 875 evidovaných živnosti je zrušených cca 250 živností. Stálych prevádzkarní je 63. V Rabči má vybavenú živnosť cca 625 osôb.

Počet výskytov slov v živnostenskom registri obyvateľov a sídla v Rabči:

výroba 570: *stavebníctvo:* demolácie 448, maliarske práce 415, lešenár 334, zemné práce 291, montáž sadrokartónov 271, búracie práce 216, murár 104, obkladač 62, tesár 26, klampiar 10; *drevospracujúci priemysel:* stolár 32, výroba nábytku 27, nábytok 26; *textilný priemysel:* výroba odevov 20, suvenírov 3, *potravinárstvo:* výroba jedál 6; *obuvnícky priemysel:* výroba obuvi 9; *poľnohospodárstvo:* poľnohospodárske práce 38;

služby 253: obchodné služby 1265; sprostredkovateľská činnosť 120; **doprava: cestná doprava 135** – z toho osobná doprava 49; usporadúvanie kultúrnych podujatí 49; účtovníctvo 50, sekretárske služby 38; krajčírstvo 27, kaderníctvo 7; **projekčné služby**: inžinierska činnosť v stavebníctve 25, projektovanie 13; projekčná činnosť – zhotovovanie jednoduchých stavebných dokumentácii 13, **cestovný ruch**: ubytovanie v súkromí 18, reštauračné služby 5, bar 13; **počítače**: software 7, internetové služby 13, programovanie 11, tvorba 4, návrh 6, sieť 5.

Hospodárstvo

Najväčšou výrobnou firmou je ELVIN, s.r.o. – vyrába elektronické vinuté diely: cievky, transformátory. Má nové nevyužívané výrobné priestory, ktoré by mali v budúcnosti zamestnať ďalších cca 100 nových zamestnancov.

V obci sú dve drevospracujúce súkromné firmy: LIGNOTIP – Dušan Zemančík, ktorá vyrába nábytok a bytové doplnky prevažne z čistého smrekového dreva. Ďalšou firmou je JALUMA – INTERIÉR – Ján Kubík, ktorý vyrába zákazkový nábytok do interiérov. Okrem týchto firiem je viacero živnostníkov v oblasti drevospracovania. Firma RABSTAV vyrába plastové okná, firma TOMAR syrové korbáčiky, firma ORCE cestoviny. V obci majú sídlo viaceré stavebné firmy: DOPSTAV, ESO, STAVPOČ.

Poľnohospodárstvo

V obci prevláda poľnohospodárska pôda, najmä lúky a orná pôda. Pôda je rozdrobená na malé políčka, ktoré väčšina rodín donedávna všetky obrábala. Najviac sa pestujú zemiaky. Prevažuje chov sliepok, ošípaných, hovädzieho dobytku. Pôdu obrábajú najmä malotraktormi. V posledných rokoch malé gazdovky upadli. Ak by sa v obci previedlo nové pozemkové usporiadanie spôsobilo by to opätovný rozvoj malých gazdovstiev, aj poľnohospodárskeho družstva.

V obci je poľnohospodárske družstvo MAGURA Rabča, ktoré využíva voľnú zem na chov hovädzieho dobytku pre mlieko a mäso. Z niekdajších niekoľko sto obyvateľov Rabče prevažne bez odbornej kvalifikácie, dnes zamestnáva lenn cca 20 zamestnancov.

Lesníctvo

Súkromné lesy tvoria 736 ha a urbárske 94 ha. V nedávnej minulosti veľa chlapov pracovalo najmä v ťažbe v blízkych i ďalekých lesných závodov. Dnes tomu už tak nie je. Stratil sa záujem. Uprednostňuje sa stavebníctvo.

V Rabči je predpoklad, ak sa nájdu investori a podarí odkúpiť potrebné pozemky, aby tu bola lesná škôlka, zvieracia farma v ktorých by sa mohlo zamestnať viacero občanov bez kvalifikácie.

Inštitúcie

Školy

V Rabči je jedná Základná škola zlúčená s materskou školou ako zriadená obcou právnická osoba. Základná škola pozostáva z dvoch pavilónov a v školskom roku ju navštevuje 804 žiakov zadelených do 30 tried. Najväčším nedostatkom základnej školy je telocvičňa, čo pri takomto počte žiakov a v našich klimatických podmienkach je takmer životnou nevyhnutnosťou. Vyučovanie telesnej výchovy sa uskutočňuje na chodbách, čo negatívne ovplyvňuje aj vzdelávacie výsledky v ostatných predmetoch. Aj napriek tomuto hendikepu dosahujú žiaci výborné výsledky v športovej oblasti, keď sa

prebojovali až na majstrovstvá Slovenska (stolný tenis, atletika). A práve dobré športové výsledky, široké športové zázemie v obci, kde je aktívnych 5 oddielov, viedlo predstaviteľov obce k rozhodnutiu postaviť telocvičňu aj s vlastných rozpočtových prostriedkov obce a s pomocou dlhodobého úveru. Stavebné práce na telocvični sa začali v lete v r. 2005 a na dokončenie stavby a vnútorného športového vybavenia budú potrebné ďalšie finančné prostriedky.

Športovú halu má obec dokončiť najmä z vlastných prostriedkov v roku 2006. Nakoľko je obec Rabča lokálne centrum – strediskovou obcou v oblasti s počtom cca 12000 obyvateľov a preto telocvičňa bude slúžiť aj na športové aktivity celého regiónu.

Zdravotnícke zariadenia

V Rabči sa nachádza obvodné zdravotné stredisko s lekárňou. Na prízemí sú všeobecní a detskí lekári, na poschodí zubári, zubné laboratórium, gynekológ pre občanov z Rabče, Rabčíc, Sihelného a Oravskej Polhory.

Sociálne služby

V Rabči nie je dom dôchodcov ani iné sociálne zariadenie. Cez obecný úrad sa realizuje opatrovateľská služba sociálne odkázaným občanom.

Rabči chýba zariadenie sociálnych služieb, klub dôchodcov, jedáleň pre dôchodcov a stredisko osobnej hygieny.

Obec má v pláne cestou spišskej charity zriadiť HOSPIC-ové zariadenie, ktorej bezplatne darovala budovu starej fary a cirkev aj okolitý potrebný pozemok.

Vekovú štruktúru tvorí v predproduktívnom veku 37% obyvateľov, v produktívnom veku 53% obyvateľov, v poproduktívnom veku 10% obyvateľov

Obyvatelia tvoria: nad 60 rokov 10%, 20% občanov nad 65 rokov žije žijú osamele v svojich vlastných domovoch.

Podľa zistených údajov je v obci z celkového počtu obyvateľov nad 18 rokov až 8% občanov ŤZP.

Približne 400 osôb z 10 000 sú poberateľmi invalidného dôchodku a cca 110 osôb poberateľmi čiastočného dôchodku. To znamená, že v obci Rabča je poberateľom invalidného dôchodku 174,68 osôb a poberateľom čiastočného invalidného dôchodku je 48,03 osôb.

Obec Rabča je relatívne mladá, čo sa týka obyvateľov, ale postupnými demografickými zmenami sa počet jednotlivých skupín obyvateľstva (jednotlivých komunit v skupine obyvateľstva, zvlášť komunita dlhodobo nezamestnaných, osoby ktoré žijú pod hranicou životného minima, komunita osamelých matiek, komunita anonymných alkoholikov, komunita týraných žien a rôzne iné komunity) zvyšuje potreba budúcich sociálnych služieb.

V obci pribúdajú skupiny obyvateľov hlavne dlhodobo nezamestnaných, čiastočne invalidných občanov, ktorí nie sú schopní pracovať, majú úplne odbúrané pracovné návyky, nedokážu si hospodáriť so svojim príjmom, všetok príjem sú ochotní dať na alkohol a iné drogy ale nie na stravu, sami sa vyčleňujú na okraj spoločnosti, odbúravajú sa u nich základne hygienické návyky. Je veľmi ťažká spolupráca s takýmito občanmi, aj keď obec vynakladá všetky dostupné možnosti, či už osobitného príjemcu, zabezpečenie stravy, podporuje ho v udržiavaní hygieny, či už zo strany ostatných obyvateľov, alebo aj samotných občanov ktorým sa takáto služba poskytuje sa im nedostáva pochopenia a uznania.

Rabča je obec v ktorej sociálna oblasť svojich občanov nie je ľahostajná. Sociálne služby či už formou konkrétnej sociálnej služby, sociálnou výpomocou či formou sociálneho poradenstva, sociálnej prevencie sa neustále zveľaďuje a rozširuje.

Podľa výskytu zdravotného postihnutia v obci je pomerne vysoký výskyt mentálneho a duševného ochorenia. Títo občania, sčasti aj mládež sa nezapájajú do spoločenského života, väčšinou sú to invalidní dôchodcovia, ktorí nikde nepracujú, a nemajú žiadne aktivity, do ktorých by sa mohli zapojiť. Pracovať a rozširovať práce s touto skupinou aj formou dobrovoľníckych podporných skupín by bola taktiež prínosom pre týchto obyvateľov, ale aj samotnú obec.

Hoci je záujem o umiestnenie do Domova sociálnych služieb v Novoti dostatočne veľký, v Domove je umiestnená len jedna občianka Rabče. Dôvodom sú všadeprítomné poradovníky, ktoré odrádzajú potencionálnych záujemcov. Ďalším dôvodom je, že starí ľudia by radšej uprednostnili umiestnenie niekde v blízkosti svojho okolia, najlepšie v mieste svojho bydliska.

Aktuálnym výskytom zdravotného postihnutia, podľa vydaných posudkov ÚPSVaR v Námestove prevažuje v porovnaní s orientačným výskytom zdravotného postihnutia prevažujú ochorenia pohybového aparátu, sluchové ochorenia a duševné ochorenia, čo súvisí s nezamestnanosťou, stresom, nezvládnutím situácie, taktiež odchod manželov za prácou, pričom všetka zodpovednosť zostáva na ženách.

Naopak najnižší výskyt ochorení u občanov je v porovnaní z orientačným výskytom ochorenia kožné, diabetici, chronický choré deti, čo nás presviedča o zdravom vzduchu, bez chemikálii, dostatočná strava, bez rôznych chemikálií.

Iné organizácie

Rímskokatolícka farnosť, TJ ORAVAN Rabča, Urbár pozemkové spoločenstvo, Červený kríž, Charita, Lesné združenie obce Rabče.

Finančné a bankové inštitúcie

V obci má zriadenú na prízemí kultúrneho domu pobočku s bankomatom Slovenská sporiteľňa, a.s..

III. Časť SOCIÁLNO- EKONOMICKÁ ANALÝZA

3.1 Ľudské zdroje

Sila obce závisí od kvality a využitia ľudských zdrojov. Kvalita ľudských zdrojov závisí od aktivít uskutočnených v obci. Rabča je veľkou obcou. S počtom obyvateľov cez 4300 je druhou najväčšou obcou námestovského okresu. Tvorí prirodzené lokálne centrum najmä v oblasti verejných služieb a obchodnej siete pre cca 11000 obyvateľov mikroregiónu z obcí Rabčíc, Sihelného, Oravskej Polhory a v budúcnosti sem treba čiastočne zaradiť aj Zubrohľavu.

Prechod od socializmu k trhovej ekonomike spôsobil a spôsobuje značnú nezamestnanosť aj v Rabči. Aj keď sa nezamestnanosť postupne znižuje z dôvodu adaptácie ekonomicky schopného obyvateľstva, cca 10% dlhodobá nezamestnanosť stále postihuje značnú časť ekonomicky schopného obyvateľstva obce. Obec sa v rámci svojich možností zapája tým, že cestou realizácie drobných verejnoprospešných služieb prostredníctvom úradu práce zamestnáva a riadi činnosť dlhodobo nezamestnaných, absolventov školy, prípadne prostredníctvom projektov organizuje vzdelávacie kurzy pre najťažšie prispôsobivých nezamestnaných. Takto samospráva obce na najnižšom stupni pomáha realizovať politiku zamestnanosti ako súčasť hospodárskej politiky, ktorá je zároveň úzko prepojená s regionálnou politikou, so sociálnou politikou v oblasti rozvoja ľudských zdrojov a so vzdelávacou politikou. Táto politika zamestnanosti musí priebežne reagovať na meniace sa podmienky na trhu práce.

Školstvo, kultúru spravuje samospráva obce. Od kvality vedenia a riadenia sa bude odvíjať aj kvalita vzdelávania, kvalita kultúrnych a športových aktivít čo výrazne ovplyvní ľudské zdroje obce.

Oblasť ľudských zdrojov je proces zameraný na postupnú realizáciu európskej stratégie zamestnanosti na Slovensku. Finančnú pomoc pre rozvoj ľudských zdrojov môže obec realizovať cez sektorový operačný program Ľudské zdroje.

3.1.1 Demografia

Rabča je veľkou obcou so zmiešaným obyvateľstvom pozostávajúcím z rodákov a prisťahovaných obyvateľov najmä z okolitých obcí. Obec je prívlekom dedinou na to, aby sa na nej udržali typické dedinské zvyky – každý o všetkom vie, každý – každého hodnotí, každý sa o všetko sám postará a nepotrebuje služby od obce. Rabča sa nachádza niekde medzi dedinou a malým mestom. Obyvateľstvo sa čoraz viac správa mestským spôsobom. Čoraz viac služieb vyžaduje od obce a aj sa na ne spolieha. Čoraz menej obyvateľov je schopných sa na niečom spolu dohodnúť. Sused od suseda sa izoluje. Obyvatelia si skrášľujú izolovane svoje rodinné domy, chcú mať čo najviac vzdelané deti. Chcú mať kvalitné služby, dostatok kultúrnych a športových aktivít. Rodinný dom sa stáva sídlom oddychu, vzdelania, hobby. Rodinný dom – pridružená hospodárska časť budov už nie je výrobnou poľnohospodárskou jednotkou – malé gazdovstvo boli po stáročia základom a živiteľom. Dnešný rodinný dom je charakterizovaný predzáhradkou, garážou s moderným autom, kôľňou, dielňou a dvorom.

Rabča patrí pod rozvíjajúci sa vidiek, ktorý je schopný zabezpečiť najzákladnejšie funkcie obce. Nakoľko Rabča je vzdialená od Poľska cca 15 km rozvíja cezhraničnú spoluprácu zatiaľ s gminnou Świnna.

Obyvateľstvo obce je mladé. Rabča je známa ako obec s najväčším počtom rodín s počtom detí 6 a viac. Prírastok obce, aj keď po roku 1989 poklesol je stále vysoký a obec čo do počtu obyvateľstva rastie. Obavy spôsobuje čo bude v budúcnosti, keďže väčšina ekonomicky schopného obyvateľstva si síce našla dobre platenú prácu ale táto práca je veľmi ďaleko od domova, často aj za hranicami Slovenska. Aký vplyv to bude mať na rodiny, ktoré tu boli po stáročia základom. Čo s mladými pre ktorých tu niet

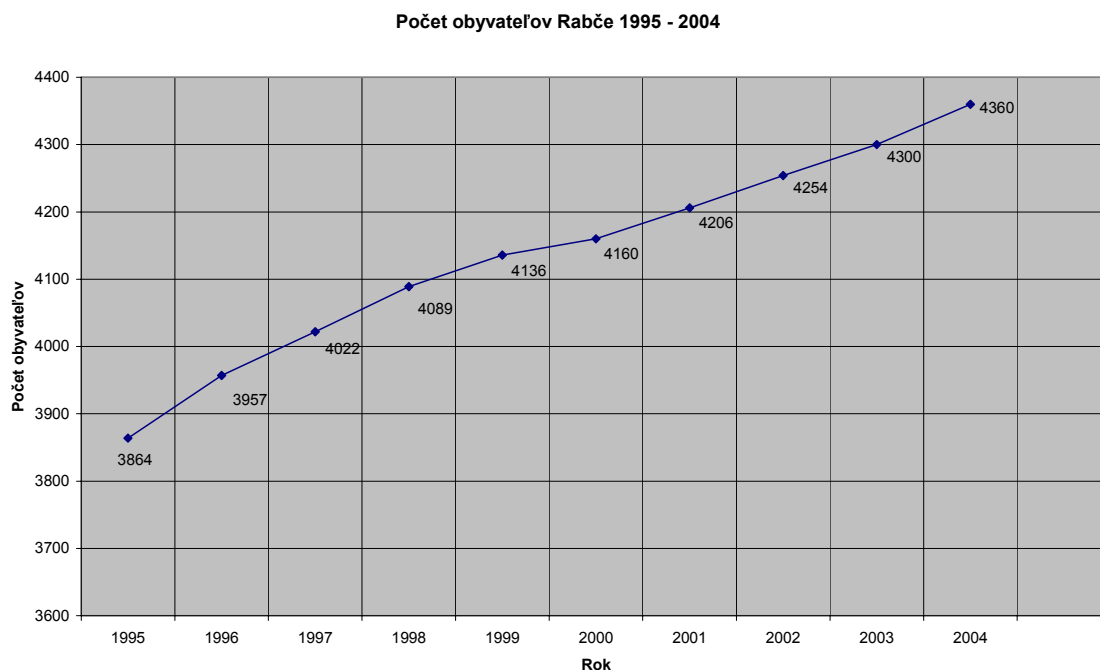
primeranej práce – možnosti sa zamestnať. Navyše zárobok tých čo sa aj v obci Rabča alebo v blízkom okolí aj zamestnávajú je nízky, nemotivujúci. Organizácie s dobre platenými miestami tu nie sú a ani nie je predpoklad, že budú. Ani o čistom prostredí sa nedá povedať, že tu je. Spád ťažkých kovov z hutníckych fabriek z oblastí Krakowa, Ostravy, Istebného a Širokej prekyslil pôdu a lesy hynú. Odkanalizovanie obcí je takmer nulové. V celej obci sa kúri hnedým uhlím, čo tiež spôsobuje znečisťovanie životného prostredia. To sú rozhodujúce limity, ktoré nepriaznivo budú čoraz viac zhoršovať demografický rozvoj, ak sa neprijmú potrebné zámery.

Počet obyvateľov

Tabuľka č. 1 Evidencia obyvateľstva obce Rabča 1900 – 2000

	2000	1990	1980	1970	1960	1950	1940	1930	1920	1910	1900
Počet obyvateľov	4160	~3620	3254	~2858	~2408	1955	1847	1517	1380	1446	1460
Prírastky + úbytky -	540	366	396	450	453	108	330	137	-66	-14	-
Počet domov	925	~730	632	548	~452	365	340	332	311	313	312
Prírastky + úbytky -	195	98	84	96	87	25	8	21	-2	1	-
Počet obyvateľov domu	195	4,5	5,1	5,2	5,3	5,4	5,4	4,6	4,4	4,6	4,7

Graf č. 1

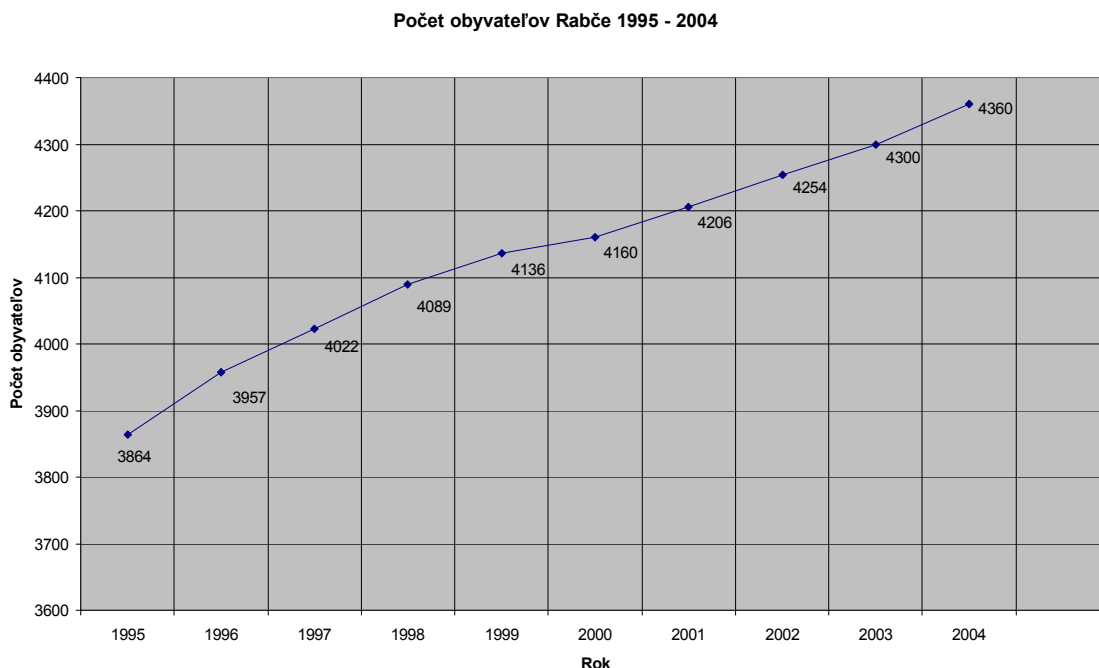

Rabča od roku 1930 stále rastie – vid' Graf č. 1. Prvá svetová vojna a veľká hospodárska kríza zastavila rast počtu obyvateľov – došlo aj k malému poklesu. Za 100 rokov pribudlo 2700 obyvateľov t.j. 27 ročne, pribudlo 613 rodinných domov t.j. 6,1 domu ročne. Drevenice nahradili murované domy. Priemerne v rodinnom dome býva 4,5 obyvateľa.

Tabuľka č. 2 Evidencia obyvateľstva obce Rabča 1994 – 2004

	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998	1997	1996	1995
Počet obyvateľov	4360	4300	4254	4206	4160	4136	4089	4022	3957	3864
Počet narodených	72	70	68	76	59	69	104	73	75	78
Počet zomrelých	23	26	24	17	42	24	87	36	23	19
Počet odsťahovaných	59	48	61	69	59	16	84	53	58	39
Počet prisťahovaných	62	50	62	68	66	16	86	37	46	73
Prírastky + úbytky -	52	46	45	58	24	45	19	21	40	93

Graf č. 2

Najväčší počet narodených detí bolo zaevidovaných medzi dvoma svetovými vojnami – v roku 1934 sa narodilo 183 detí. Veľký prírastok narodených detí obec zaznamenala v rokoch 1985 – 1992 priemerne cca 100 detí ročne. Priemerný ročný počet za posledných 10 rokov je: 74 narodených detí, 30,1 zomrelých, odsťahovaných 54,6, prisťahovaných 56,6. Pomer odsťahovaných ku prisťahovaným ukazuje, že obec nevytvára ťah na bývanie z iných obcí – ide o prirodzený úbytok a prírastok. Je to dané tým, že občania nepredávajú cudzím pozemky ale ich držia pre svoje deti, vnúčatá. Obec nevlastní nové stavebné pozemky pre nové rodinné domy. Priemerný ročný prírastok obyvateľov Rabče za posledných 10 rokov je 44.

V období 1991 – 2001 počet obyvateľov rýchlejšie narastal oproti obdobiu až o 50%; počet nových rodinných domov poklesol na 23%. V prvom období 1981 – 1991 sa ročne postavilo priemerne až 17,8 rodinných domov kým v druhom období 1991 – 2001 už len 4,1 rodinného domu ročne.

Tabuľka č.3 Výsledky sčítania obyvateľstva obce Rabča 2001, 1991, 1981

Výsledky sčítania ľudu	2001	1991	1981	1991 - 1981	2001 - 1991
Počet obyvateľov	4189	3633	3237	377	575
z toho žien	2054	1754	x	x	x
z mužov	2135	1879	x	x	x
Počet domov trvalo obývaných	819	778	700	178	41
Počet neobývaných domov	106	124	42	82	-18
Celkový počet domov	925	902	742	160	23
Vybavenosť domov v %					
Farebný televízor	–	170	6	164	164
Osobné auto	34,4	28,92	21,57	12,83	12,83
Automatická pračka	50,7	10,15	3,0	47,7	47,7
Telefón	–		5,43		
Počítač	6,0				
Počet nezamestnaných	391 (20,4 %)	1654	1349	566	566
z toho žien	232 (27,5 %)				
z mužov	159 (14,9 %)				
Počet ekonomicky aktívnych občanov	1915	1654	1349	566	566
z toho žien	845	727	572	273	273
z mužov	1070	927	777	293	293

Stav obyvateľstva pri sčítaní v roku 2001 bol 4189 osôb. Ku konci roku 2004 počet obyvateľov stúpol na 4340. Z tohto počtu vychádzam pri určení počtu obyvateľov pre výhľadové obdobie rok 2020. Pri tejto prognóze vychádzam z terajšej vekovej štruktúry obyvateľstva, potenciálnych bytových a ekonomických možností obce a blízkeho okolia ako aj z možných vplyvov postupujúcich spoločensko-ekonomických zmien. Hlavný zdroj nárastu obyvateľstva zostáva cesta prirodzenej zmeny, nakoľko priemerný vek obyvateľov obce je len 26,5 rokov. Po zvážení všetkých spomenutých aspektov výhľadový počet obyvateľstva obce určujem pri ročnom prírastku 30 obyvateľov na 4820 osôb ku konci roku 2020. Ak sa zrealizuje vízia podľa tohto plánu tak počet obyvateľov v cieľovom roku 2020 dosiahne a možno aj presiahne 5000 obyvateľov.

Tabuľka č. 4 Veková skladba obyvateľov podľa charakteristických vekových skupín

Veková skupina	1991	%	2004	%	Výhľad 2020	%
Predproduktívny vek (0-14)	1253	34,5	1225	28,1	978	20,2
Produktívny vek (15-54)	2028	55,8	2643	60,6	3219	66,5
Poproduktívny vek (15-59)	352	9,7	492	11,3	544	13,3
Spolu	3633	100,0	4360	100,0	4840	100,0

Hustota obyvateľstva

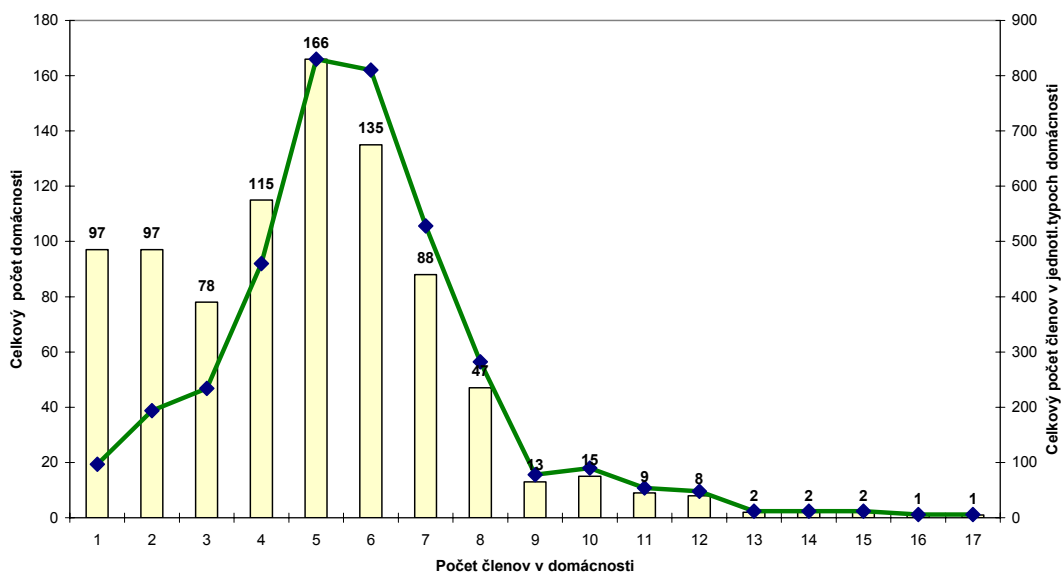
Celková výmera územia obce Rabča je k 31. 12. 2004 25 157 369 m² t. j. 2516 ha. Hustota obyvateľstva je 173 obyvateľov/km² čo je v rámci námestovského okresu s 83 obyvateľmi/km² raz taká hustota obyvateľstva.

Demografické charakteristiky rodiny

Priemerný počet trvale bývajúcich obyvateľov rodinného domu je 4,5 obyvateľa. Rodiny sú neúplne – väčšina otcov – žiteľov rodiny pracuje ďaleko od domova. Domov sa vracia raz za niekoľko týždňov na niekoľko dní. Rabča má celoslovenské prvenstvo v mnohohodetnosti. Vyše 60 matiek tu má viac ako osem detí. Sú tu rodiny, ktoré majú aj v dnešných časoch aj po 13 potomkov.

Tabuľka č. 5

Celková štruktúra domácností v obci Rabča so stavom k 1.1.2002 Celkom 876 domácností

Veková štruktúra a sociálna infraštruktúra obyvateľstva

Tabuľka č. 6 Základné sociálno-demografické údaje o obci a obyvateľoch

Veková štruktúra obyvateľov Rabče			
Obyvateľstvo	spolu	muži	ženy
Predproduktívny vek 0-18 rokov	1643	827	816
Produktívny vek 19-25 rokov	573	288	285
Produktívny vek od 26 do 60 rokov	1732	906	826
Poproduktívny vek nad 60 rokov	419		
Celkový počet rodín			854
• z toho s nezaopatrenými deťmi			618
Počet novorodencov za rok	70	33	27
Počet úmrtí za rok	28		
Počet svadieb za rok			24
Počet rozvodov za rok			7
Počet neúplných rodín s deťmi	31	1	30
Počet nezamestnaných občanov	189	65	124
Štruktúra obyvateľov nad 65 rokov			
Obyvateľstvo	spolu	muži	ženy
65 – 69 rokov	86	39	47
70 – 74 rokov	88	30	58
75 – 79 rokov	52	18	34
80 – 84 rokov	32	14	18
85 – 90 rokov	9	2	7
90 a viac rokov	2	1	1
Počet domácností s osamelou žijúcimi obyvateľmi nad 65 rokov	52	8	44
Počet občanov s ŤZP			211

Národnostná štruktúra obyvateľstva

Obyvateľstvo je slovenské 99,52 % a s 98,23 % rímskokatolíckym vierovyznaním.

Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

TAB. 117 Bývajúce obyvateľstvo podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania a podľa pohlavia

Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	muži	%	ženy	%	spolu	%
Základné	509	22,94	545	25,16	1054	11,61
Učňovské (bez maturity)	623	28,08	386	17,82	1009	14,21
Stredné odborné (bez maturity)	18	0,81	11	0,51	29	0,41
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	69	3,11	49	2,26	118	1,57
Úplné stredné odborné (s maturitou)	142	6,40	246	11,36	388	3,24
Úplné stredné všeobecné	35	1,58	64	2,95	99	0,80
Vyššie	2	0,09	8	0,37	10	0,05
Vysokoškolské bakalárske	1	0,05	5	0,23	6	0,02
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	40	1,80	51	2,35	91	0,91
Vysokoškolské doktorandské	1	0,05	0	0,00	1	0,02
Vysokoškolské spolu	42	1,89	56	2,59	98	0,96
Vysokoškolské podľa zamerania:		0,00		0,00		0,00
• univerzitné	14	0,63	46	2,12	60	0,32
• technické	15	0,68	2	0,09	17	0,34
• ekonomické	4	0,18	4	0,18	8	0,09
• poľnohospodárske	8	0,36	4	0,18	12	0,18
• ostatné	1	0,05	0	0,00	1	0,02
Ostatní bez udania školského vzdelania	22	0,99	13	0,60	35	0,50
Ostatní bez školského vzdelania	2	0,09	0	0,00	2	0,05
Deti do 16 rokov	671	30,24	676	31,21	1347	15,30
Úhrn	2219	100,00	2166	100,00	4385	50,60

3.1.1 Školstvo

V Rabči sa nachádza len materská škola a základná škola. Jasle boli pre malý záujem zrušené. Materská škola je zlúčená do štruktúry základnej školy.

TAB. 117 Bývajúce obyvateľstvo podľa pohlavia a podľa najvyššieho skončeného stupňa školského vzdelania

Veková štruktúra obyvateľov Rabče			
Najvyšší skončený stupeň školského vzdelania	muži	ženy	spolu
Základné	509	2	1054
Učňovské (bez maturity)	623	545	1009
Stredné odborné (bez maturity)	18	386	29
Úplné stredné učňovské (B maturitou)	69	11	118
Úplné stredné odborné (s maturitou)	142	49	388
Úplné stredné všeobecné	35	246	99
Vyššie	2	64	10
Vysokoškolské bakalárske	1	8	6
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	40	5	91
Vysokoškolské doktorandské			
Vysokoškolské spolu	1	51	1
Vysokoškolské podľa zamerania:	42	0	98
• univerzitné	14	56	60
• technické	15	46	17
• ekonomické	4	2	8
• poľnohospodárske	8	4	12
• ostatné	1	4	1
Ostatní bez udania školského vzdelania	22	0	35
Ostatní bez školského vzdelania	2	13	2
Deti do 16 rokov	671	0	1347
Úhrn	2 135	676	4189

Rabča sa nachádza na teritóriu severného Slovenska v prostredí, ktoré je ešte sčasti ovplyvňované goralským nárečím. Má viac ako 4000 obyvateľov a je centrom danej oblasti.

Vzdelanostná štruktúra Rabče zaostáva za celoslovenským priemerom – vid' tab. Základne vzdelanie má 22,94 % mužov a žien 25,16 % – celoštátny priemer je 13,57 %/22,7 %; učňovské vzdelanie bez maturity má 28,08 % mužov a žien 17,82 % – celoštátny priemer je 21,50 %/12,69 %; úplne stredné vzdelanie s maturitou má 6,4 % mužov a žien 11,36 % – celoštátny priemer je 10,83 %/16,27 %.

Hlavný školský areál sa nachádza v strede obce a pozostáva zo starého pavilónu (1962), nového pavilónu (1991) a MŠ II. (1987). Deti z hornej časti obce a časti Grúň sa vyučujú priestoroch hornej základnej školy (1935 – cirkevná budova) kde je aj MŠ I.

V školskom roku 2002/2003 navštevovalo ZŠ 804 žiakov, ktorí sú zaradení do 14 tried na ročníkoch 1. – 4. a 15 tried na ročníkoch 5. – 9. Spolu 29 tried. V materskej škole je zaradených III detí. Rozdelenie výchovno-vzdelávacej činnosti do jednotlivých budov bolo v školskom roku 2002 – 2003 nasledovne:

- starý pavilón ZŠ – I. AB, 2. AB, 3. ABC, 4.D, 5. ABC, 6. ABC
- nový pavilón ZŠ –7. ABC, 8. ABC, 9. ABC, 4. ABC
- materská škola II. – 3 oddelenia, školský klub ZŠ jedno oddelenie
- miestna prevádzka – školské dielne
- ho má ZŠ – MŠ I. dve oddelenia, I. CD, 2. C

Populačná krivka mierne klesá čo sa prejaví od školského roku 2003/2004 zánikom jednej triedy. Počet narodených detí sa v ďalších rokoch stabilizuje a nebude ovplyvňovať počet tried v ročníkoch.

Stav žiakov v ZŠ Rabča v r. 2004

Počet žiakov 781, počet tried 29, priem. počet žiakov v triede 26,93

Vývoj za posledných 5 rokov

1999/2000 808 žiakov, 33 tried, priemer 24,48

2000/2001 805 žiakov, 32 tried, priemer 25,15

2001/2002 817 žiakov, 31 tried, priemer 26,35

2002/2003 806 žiakov, 29 tried priemer 27,79

Odhad počtu prvákov do r. 2010

2004/2005 73 detí

2005/2006 91 detí

2006/2007 59 detí

2007/2008 74 detí

2008/2009 68 detí

2009/2010 69 detí

Hlavné ciele a úlohy:

Vychádzajú z analýzy daného stavu v jednotlivých oblastiach života školy a pôsobia v smere stanovených cieľov. ***Dôležitým zámerom vedenia školy je vytváranie tried s rozšíreným vyučovaným matematiky a prírodovedných predmetov.***

1. Oblasť pôsobenia na žiaka a dieťa

Cieľ: Vychovať slušného, tolerantného, samostatného a tvorivého žiaka a dieťa

Úlohy:

- a) V každej predmetovej komisii prediskutovať náplň učebných plánov, redukovať ich rozsah na úkor zvýšenej humanizácie, samostatnej tvorivej práce žiakov.
- b) Na vyučovacích hodinách minimalizovať množstvo predkladaných hotových poznatkov, nechať priestor na vyjadrenie vlastného názoru žiaka, vytvárať priestor pre ľudský kontakt a prežívanie detí.
- c) Ťažisko preniesť z frontálneho vyučovania na skupinovú, tímovú a samostatnú prácu. Vytvárať vhodné motivačné prostredie.
- d) Vychovávať žiakov k úcte, vzájomnej tolerancii, zodpovednosti cestou ich zapájania do riešenia problémov triedy, školy.
- e) Pri pedagogických pozorovaniach zisťovať stav uplatňovania prvkov humanizácie a tvorivosti na vyučovacích hodinách. a o výsledku informovať na pracovných poradách.
- f) Na konci školského roka uskutočniť prieskum za účelom zistenia úrovne humanizácie a tvorivosti v 7. – 9. ročníku, výsledok zhodnotiť na pracovnej porade.
- g) Jedenkrát ročne na pracovnej porade vytvoriť pracovnú dielňu, na ktorej prehodnotiť podmienky hodnotenia správania žiakov
- h) V prvom polroku prehodnotiť správanie sa žiakov prvého ročníka po prechode z MŠ

2. Oblasť práce s učiteľským kolektívom

Cieľ: Zvyšovať kvalitu výchovno–vzdelávacieho procesu v intenciách súčasného trendu „Smerom k vyššej humanizácii a tvorivosti na ZŠ“

Úlohy:

- a) Zabezpečiť účasť učiteľov na metodických dňoch a ukážkach tvorivých dielní. Následné poznatky preniesť na ostatných vyučujúcich, dôležité informácie zverejniť na pracovnej porade.
- b) Všetky dôležité rozhodnutia vedenia školy prediskutovať na pracovnej porade.
- c) Jedenkrát ročne zvolať komisiu zloženú zo zástupcov učiteľov za účelom prejednávania kritérií na pridelenia osobných príplatkov
- d) Podporovať zapojenie pedagogických pracovníkov do ďalšieho vzdelávania. Túto činnosť stimulovať zvýšením osobného príplatku.
- e) Z dôvodu zvyšovania kvalifikovanosti v ZŠ zabezpečiť kvalifikovaného učiteľa matematiky a AJ
- f) Udržiavať dobré medziľudské vzťahy v učiteľskom kolektíve včasným riešením problémov, jasným konkretizovaním úloh, dobrou komunikáciou medzi vedením a učiteľmi aj učiteľmi navzájom.
- g) Naďalej pokračovať v organizovaní spoločných akcií zamestnancov ZŠ, MŠ a ŠJ.

3. Oblasť vzťahov učiteľ – žiak, dieťa

Cieľ: Formovať vzťah založený na vzájomnej úcte, dôvere a rešpektovaní sa

Úlohy:

- a) Budovať vzájomnú dôveru, úctu, pochopenie a toleranciu spravodlivým hodnotením, plnením sľubov, pozitívnym príkladom, neponižovaním. Prehodnoteniu tohto vzťahu štvrťročne venovať bod programu pracovnej porady.
- b) Jedenkrát polročne uskutočniť na triednických hodinách besedu (tvorivú dielňu), kde daný vzťah prehodnotiť, nechať priestor pre vyjadrenie žiaka (možnosť dramatizácie). Výsledok prediskutovať na pracovnej porade. Prijat' opatrenia.
- c) Pokračovať v práci žiackeho parlamentu. Nechať priestor pre väčšiu aktivitu členom. Jedenkrát polročne vydať žiacky časopis Rabconek ako súčasť obecných novín.

4. Oblasť environmentálnej výchovy

Cieľ: Zvýšiť záujem o zdravé životné prostredie a ochranu prírody.

Úlohy:

- a) K ochrane prírody a životného prostredia venovať jedenkrát ročne triednickú hodinu, kde uskutočniť tvorivú dielňu na riešenie ekologických problémov školy, obce. S dobrými, realizovateľnými nápadmi oboznámiť na pracovnej porade
- b) Jedenkrát ročne uskutočniť čistenie obce od nepotrebného skla
- c) Pestovať u žiakov zdravé psycho-hygienické návyky. Za týmto účelom uskutočniť akciu „týždeň čistoty“, ktorú koordinuje žiacky parlament
- d) Na prvom zasadnutí PK a MZ prejednať zaradenie prvkov environmentálnej výchovy do učebných plánov jednotlivých predmetov.
- e) V MŠ pravidiel ne uskutočňovať prechádzky za účelom poznávania základných zákonitostí života prírody. Organizovať výstavy.

5. Oblasť protidrogovej činnosti

Cieľ: Zvýšiť informovanosť žiakov a zamestnancov o škodlivosti používania návykových látok.

Úlohy:

- a) V spolupráci s Centrom podpory zdravia a okresným osvetovým strediskom uskutočniť cyklus prednášok o škodlivosti používania návykových látok.
- b) V súčinnosti s kontaktnou osobou zabezpečiť podávanie najnovších informácií a poznatkov všetkým vyučujúcim cestou pracovnej porady.
- c) Každoročne so žiakmi 7.roč. v rámci vyučovania občianskej výchovy absolvovať vzdelávací program „Cesta“, ktorý sa zaoberá problematikou boja proti drogám a iným návykovým látkam.
- d) Danú problematiku rozpracujú vyučujúci vo svojich učebných plánoch.

6. Oblasť výchovy k manželstvu a rodičovstvu

Cieľ: Získať základné vedomosti a zodpovedný postoj v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva.

Úlohy:

- a) Úlohy z danej oblasti zakotviť do učebných plánov jednotlivých predmetov. Tieto prejednať na zasadnutí predmetovej komisie, uskutočniť výber.
- b) Každoročne pre 8. roč. pripraviť besedu na tému dospievanie a jeho sprievodné znaky (nebezpečenstvo AIDS, drogy, sexuálny život).

7. Oblasť rozmiestnenia žiakov na stredné školy

Cieľ: Podnecovať žiakov k sebakritickosti pri výbere strednej školy s cieľom dosahovať primerané výsledky na zvolených stredných školách.

Úlohy:

- a) Operatívne oboznamovať žiakov 8.–9. roč. a ich rodičov s aktuálnymi informáciami o stave naplnenosti stredných škôl, termínoch prijímacieho konania, o možnostiach presunu prihlášok.
- b) Systematicky pracovať s nerozhodnými žiakmi, zabezpečiť ich usmernenie na výber vhodného povolania aj v spolupráci s PPP.
- c) V rámci propagácie a získania ucelenej predstavy o niektorých povolaniach organizovať exkurzie do škôl alebo výrobných jednotiek.
- d) Zabezpečiť doučovanie žiakov pripravujúcich sa na prijímacie pohovory.

8. Oblasť starostlivosti o integrované deti

Cieľ: Zabezpečiť ich plnohodnotné začlenenie sa do života školy.

Úlohy:

- a) Sledovanie detí v MŠ a žiakov I. ročníka za účelom včasného odhalenia telesného alebo duševného postihnutia. Uskutočniť individuálne pohovory s rodičmi postihnutých detí a v spolupráci s ppp zabezpečiť vyšetrenie žiakov.
- b) Uskutočniť rozbor opatrení u problémových detí a žiakov, ktorí prešli psychologickým vyšetrením, ich prekonzultovanie s triednym učiteľom a rodičmi.
- c) Jedenkrát štvrt'ročne prehodnocovať výchovno-vzdelávacie výsledky u integrovaných žiakov. Prijat' adekvátne opatrenia.
- d) Pri výraznejšom postihu zabezpečiť program individuálneho vzdelávania.

9. Oblasť záujmovej činnosti

Cieľ: Vytvárať predpoklady pre zapojenie sa čo najväčšieho počtu žiakov do rôznych foriem záujmovej práce.

6. Oblasť výchovy k manželstvu a rodičovstvu

Cieľ: Získať základné vedomosti a zodpovedný postoj v oblasti partnerských vzťahov a rodičovstva.

Úloh:

- a) Úlohy z danej oblasti zakotviť do učebných plánov jednotlivých predmetov. Tieto prejednať na zasadnutí predmetovej komisie, uskutočniť výber.
- b) Každoročne pre 8. roč. pripraviť besedu na tému dospievanie a jeho sprievodné znaky (nebezpečenstvo AIDS, drogy, sexuálny život).
- a) Na začiatku školského roka uskutočniť prieskum záujmu o prácu v záujmových útvaroch, pripraviť – plán činnosti. Do činnosti zapojiť podľa možností čo najväčší počet žiakov.
- b) Pre zlepšenie celkového obrazu školy v oblasti záujmovej činnosti informujú vedúci záujmových útvarov na pracovnej porade, na vyčlenených nástenkách a v miestnych novinách o účinkovaní žiakov a detí v jednotlivých súťažiach.
- c) Na konci školského roka vedúci záujmových útvarov predložia písomne schválenú správu o práci žiakov v záujmovom útvaru, ktorá bude slúžiť ako podkladový materiál k informovaniu verejnosti o práci v oblasti záujmových činností na ZŠ.
- d) V spolupráci s obecným úradom zabezpečiť športoviská v areáli školy tak, aby slúžili aj širokej verejnosti. Prejednať na obecnom zastupiteľstve.

10. Oblasť zapojenia sa do projektov

Cieľ: Pokračovať v práci na projekte „ZDRAVÁ ŠKOLA“. Pripraviť vhodnú miestnosť pre inštalovanie projektu „INFOVEK.“ Pripraviť podklady pre zapojenie sa do ďalších projektov s environmentálnou tematikou.

Úlohy:

- a) V spolupráci s odborom školstva, Oravským osvetovým strediskom, Centrom podpory zdravia v Dolnom Kubíne, miestnym pediatrom, stomatológom a PZ v Námestove pripravovať a realizovať prednáškovú činnosť v rámci projektu „ZDRAVÁ ŠKOLA“.
- b) Úlohy z projektu ZDRAVÁ ŠKOLA každoročne rozpracovať v učebných plánoch jednotlivých predmetov..
- c) Realizáciu úloh monitorovať na nástenkách. Na pracovných poradách informovať učiteľský kolektív a jedenkrát ročne informovať verejnosť (ŠR, RR, OZ, verejnosť)

d) Z dôvodu neprijatia projektu INFOVEK začať prípravné práce na zostavení nového projektu a pokračovať každoročne až do zaradenia.

11. Oblasť materiálneho vybavenia

Cieľ: Zabezpečiť vybavenie školy základným inventárom a najnutnejšími učebnými pomôckami.

Úlohy:

- a) Zabezpečiť dostatočné vybavenie tried základným inventárom (stoly, stoličky) a zabezpečiť základnú údržbu (podlahy, okná, nátery ...)
- b) Získať finančné zdroje pre zakúpenie najnutnejších učebných pomôcok. Osloviť rodičovské združenie a sponzorov.
- c) V spolupráci s obcou uskutočniť najnutnejšiu údržbu v budovách MŠ a ZŠ.

12. Oblasť vzťahov rodičia – škola

Cieľ: Dosiahnuť zvýšenie záujmu o činnosť žiaka v škole zo strany rodiča.

Úlohy:

- a) Organizovať rodičovské združenie spojené s prezentáciou prác a činnosti detí a žiakov so spoločenským posedením.
- b) Organizovať triedne rodičovské združenie za účasti rodič – žiak – učiteľ.
- c) Organizovať už tradičný "RODIČOVSKÝ PLES", z ktorého výťažok venovať na zakúpenie učebných pomôcok.
- d) V prípade akýchkoľvek závažných problémov (vzdelávacie výsledky, správanie, dochádzka) bezpodmienečne informovať rodičovo

13. Oblasť spolupráce škola – obec a sponzori

Cieľ: Vytvárať vhodné podmienky pre dobrú spoluprácu, do riešenia problémov školy zapojiť školskú radu a Výbor rodičovského združenia.

Úlohy:

- a) Pravidelne sa zúčastňovať zasadnutí obecného zastupiteľstva, podávať informácie o výchovno-vyučovacích výsledkoch a žiadať o pomoc pri riešení akútnych problémov školy (dvojnemnosť, nutná údržba).
- b) V spolupráci s rodičovskou radou osloviť listom sponzorov, v ktorom požiadať o pomoc pri riešení ekonomických problémov školy, iniciovať spoločné stretnutie, kde prizvať aj zástupcov obecného úradu.
- c) V spolupráci s obecným zastupiteľstvom riešiť problém vandalizmu a poškodzovania majetku v areáli školy v mimo vyučovacom čase.
- d) V spolupráci s obecným zastupiteľstvom riešiť problém osvetlenia a stráženia školských areálov.

14. Oblasť práce s prevádzkovými zamestnancami

Cieľ: Zabezpečiť primerané materiálne vybavenie, ktoré by optimalizovalo chod školy.

Úlohy:

- a) Získať toľko finančných prostriedkov, ktoré by pomohli doplniť pridelený deficit na upratovanie a nevyhnutný chod školy.
- b) V prípade finančnej dostatočnosti zabezpečiť materiálne dielňu školníka tak, aby sa aj väčšia údržba dala vykonať svojpomocne.

15. Oblasť spolupráce s odbormi

Cieľ: Zapájať odborovú organizáciu do riešenia závažných problémov školy.

Úlohy:

- a) Spolupracovať s výborom odborovej organizácie pri riešení mzdových a sociálnych podmienok zamestnancov.
- b) V spolupráci s výborom odborovej organizácie prejednať postup pri získavaní finančných prostriedkov na najnutnejšiu údržbu.

16. Oblasť práce so začínajúcimi pedagogickými pracovníkmi

Cieľ: Zabezpečiť adaptáciu, začlenenie sa do konkrétnych podmienok pedagogickej praxe.

Úlohy:

- a) Pre každého začínajúceho pedagogického pracovníka zabezpečiť uvádzajúceho učiteľa, ktorého úlohou bude uviesť do problematiky vyučovania a oboznámiť začínajúceho pedagóga s celou agendou využívanou vo vyučovacom procese.
- b) Po ukončení stanoveného obdobia uvádzajúci učiteľ informuje o dosiahnutých výsledkoch vedenie školy.
- c) Vedenie školy po uplynutí jedného roka o splnení cieľov informuje školskú radu a výbor rodičovského združenia.

17. Oblasť vyučovania profilujúcich predmetov – slovenský jazyk, matematika

Cieľ: Zabezpečiť dôslednú prípravu žiakov na prijímacie pohovory.

Úlohy:

- a) Pokračovať vo vyučovaní nepovinných predmetov (cvičenia z matematiky a jazyka slovenského v 9.ročníku)
- b) Ponúknuť rodičom možnosť vzdelávania ich detí podľa rozšírených variantov pre jednotlivé predmety so schválenými učebnými osnovami pre daný variant.
- e) Prejednať možnosť preradenia žiakov z tried z rozšíreným vyučovaním do klasických tried a naopak vo výbere rodičovského združenia a v rade školy.

18. Oblasť vyučovania cudzích jazykov – anglický jazyk, nemecký jazyk

Cieľ: Zlepšiť komunikačné schopnosti žiakov

Úlohy:

- a) Zvýšiť kvalifikovanosť vyučovania jazyka anglického štúdiom súčasných vyučujúcich alebo získaním kvalifikovaných učiteľov.
- b) V 7. a 8. ročníku vyučovať v skupinách podľa vedomostnej úrovne žiakov.
- c) Nadviazať spoluprácu so školou v Nemecku.

19. Oblasť vyučovania prírodovedných predmetov – fyzika, chémia, prírodopis, matematika

Cieľ: Rozvíjať logické myslenie, ekologické, environmentálne poznanie žiakov, využiť poznatky v hospodárskej praxi.

Úlohy:

- a) Upraviť okolie ZŠ a MŠ, výsadba zelene.
- b) Zriadiť funkciu koordinátora pre environmentálnu výchovu.
- c) Uskutočniť prednášky a besedy s danou tematikou
- d) V každom ročníku zriadiť jednu triedu s rozšíreným vyučovaním matematiky a prírodovedných predmetov.

20. Oblasť vyučovania výchovných predmetov – výtvarná výchova, hudobná výchova, telesná výchova, občianska výchova, technická výchova a náboženská výchova

Cieľ: Vychovať všestranne rozvinutého človeka, formovať estetický, citový, morálny základ osobnosti žiaka, technickú zručnosť, telesnú zdatnosť.

Úlohy:

- a) Zabezpečiť zriadenie špeciálnej učebne hudobnej výchovy.
- b) Rozvíjať regionálne ľudové tradície vytváraním podmienok pre prácu detského folklórného súboru.
- c) Iniciovať jednania za účelom výstavby telocvične.
- d) Realizovať úlohy projektu „Škola podporujúca zdravie“, „Cesta.“
- e) Vybudovať v areáloch MŠ pieskoviská.

21. Oblast' vyučovania spoločensko–vedných predmetov – zemepis, dejepis, slovenský jazyk

Cieľ: Rozvíjať komunikačné schopnosti žiakov, kritické historické vedomie, formovať vzťah k regionálnym tradíciám.

Úlohy:

- a) Pokračovať vo vydávaní školského časopisu Rabconek.
- b) Rozširovať knižný fond žiackej knižnice.
- c) Zúčastňovať sa predmetových súťaží.
- d) Zabezpečiť kvalifikovaného učiteľa zemepisu.

22. Oblast' vyučovania práce s počítačom

Cieľ: viesť žiakov k získaniu základných zručností v práci s PC a internetom ako nevyhnutnej potreby v budúcom povolání.

Úlohy:

- a) Modernizovať vybavenie počítačovej učebne.
- b) Pripraviť učebňu pre inštalovanie INFOVEKU.
- c) Pokračovať vo vyučovaní voliteľného predmetu práca s počítačom v 7. – 9. ročníku.
- d) Umožniť vyučujúcim zúčastňovať sa na kurzoch v tejto oblasti.

23. Oblast' vyučovania v ročníkoch 1. – 4.

Cieľ: Aktívne uplatňovať environmentálny princíp s dorazom na regionálnu problematiku

Úlohy:

- a) Naďalej pokračovať v prírodovednom variante – rozšírenom vyučovaní prvouky v 1. a 2. ročníku a prírodovedy v 3. a 4. ročníku.
- b) Exkurzie, výlety zamerané na spoznávanie regiónu Horná Orava

Cieľ: viesť žiakov k ochrane zdravia, dodržiavať zdravotné, hygienické, bezpečnostné predpisy.

Úlohy:

- a) Prednášky, besedy a iné aktivity zamerané na stomatologický program projektu „Škola podporujúca zdravie, protidrogovú výchovu“
- b) Zabezpečiť aspoň 90 percentnú účasť žiakov 3. a 4. ročníka na základnom plaveckom výcviku.

Cieľ: Venovať zvýšenú starostlivosť deťom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami.

Úlohy:

- a) Využívať poradenské služby výchovného poradcu a Pedagogicko-psychologickej poradne v Námestove
- b) Zabezpečiť služby špeciálneho pedagóga

c) Vo vyučovaní realizovať individuálny prístup, resp. individuálny vzdelávací program
Cieľ: Zlepšiť techniku čítania, pestovať u žiakov kladný vzťah ku knihe.

Úlohy:

- a) Využívať služby školskej a obecnej knižnice
- b) Organizovať besedy a súťaže o prečítaných knihách

24. Oblasť výchovno-vzdelávacej práce v materskej škole

Cieľ: Výchova dieťaťa ako celistvej bytosti, ktorá pre svoj rozvoj potrebuje v každodennom živote dostatok podnetov, pocitov, zážitkov a skúseností.

Úlohy:

- a) Zúčastňovať sa školení, ktoré organizuje metodické centrum.
- b) Naďalej spolupracovať s logopédom a so závermi oboznámiť aj ostatných učiteľov.
- c) V pedagogickom procese vytvárať predpoklady pre zdravý fyzický, psychický, sociálny, emocionálny a etický rozvoj detí.
- d) Uplatňovať individuálne i skupinové prístupy pri rozvíjaní komunikatívnych schopností a zručností detí.
- e) Zamerať pozornosť na deti s odloženou dochádzkou, vypracovať individuálne plány na základe vyjadrení odborných lekárov.
- f) Naďalej sa zúčastňovať podporných projektov zameraných na výchovu a vzdelanie detí.
- g) Pri integrovanej výchove a vzdelávaní pracovať so špeciálnymi pedagogickými poradňami.
- h) Vo výchove a vzdelávaní akceptovať základné práva, formovať základy mravnej výchovy a iných hodnôt človeka.
- c) Pokračovať vo vyučovaní voliteľného predmetu práca s počítačom v 7. – 9. ročníku.
- d) Umožniť vyučujúcim zúčastňovať sa na kurzoch v tejto oblasti.

23. Oblasť vyučovania v ročníkoch 1. – 4.

Cieľ: Aktívne uplatňovať environmentálny princíp s dorazom na regionálnu problematiku.

Úlohy:

- a) Naďalej pokračovať v prírodovednom variante – rozšírenom vyučovaní prvouky v 1. a 2. ročníku a prírodovedy v 3. a 4. ročníku.

b) Exkurzie, výlety zamerané na spoznávanie regiónu Horná Orava

Cieľ: Viesť žiakov k ochrane zdravia, dodržiavať zdravotné, hygienické, bezpečnostné predpisy. **Úlohy:** a) Prednášky, besedy a iné aktivity zamerané na stomatologický program projektu Škola

podporujúca zdravie, protidrogovú výchovu

- b) Zabezpečiť aspoň 90 percentnú účasť žiakov 3. a 4. ročníka na základnom plaveckom výcviku.

25. Oblasť racionalizácie prevádzky jednotlivých škôl a zariadení

Cieľ: Vybudovať účinný a efektívny výchovno-vzdelávací a organizačný systém školstva v obci.

Úlohy:

- a) Efektívnejšie využívať jednotlivých zamestnancov školy.
- b) Skvalitniť prepojenie vzťahov medzi MŠ a ZŠ.
- c) Organizovať spoločné pracovné porady MŠ a ZŠ.
- d) Utvoriť spoločné metodické združenie pre prvý ročník a MŠ.
- e) Vo vyučovacom procese a výchovnej práci využívať všetky dostupné učebné pomôcky na jednotlivých školách.

t) V oblasti školského stravovania zabezpečiť možnosť čo najväčšieho počtu prihlásených stravníkov. Postupne zvyšovať hygienu práce a stolovania. g) Vedenie školy utvoriť zo zástupcov všetkých škôl. h) Uskutočňovať spoločné kultúrne podujatia ZŠ a MŠ.

3.1.3 Mimovládne organizácie

V obci nepôsobí žiadna nadácia len záujmové občianske združenia: TJ ORAVAN Rabča, Charita, Červený kríž, Lesné združenie obce Rabča. Klub mladých sa po roku 1990 rozpadol.

Bolo by vhodné založiť voľné záujmové združenie „Za rozvoj Rabče“, ktoré by združovalo všetky dôležité osoby, ktoré by mali ochotu pomôcť pri hľadaní riešení rozvoja Rabče.

Aj klub mladých a klub dôchodcov by bolo vhodné v obci mať. Je potrebné vytvoriť podmienky pre ich vznik a činnosť.

3.1.4 Zdravotníctvo

Obvodné zdravotné stredisko je potrebné rozšíriť z hľadiska rozsahu a kvality poskytovaných zdravotníckych služieb. Pozemok v celom areáli je vlastníctvom obce, budova je vhodne situovaná tak pre Rabču ako aj okolité obce, je len čiastočne jednoposchodová takže nie je ju problém postaviť vyššiu podľa potreby.

3.1.5 Sociálne služby

Postupná transformácia sociálnej sféry v SR stále zreteľnejšie ukazuje potrebu sociálnej práce ako profesionálne vykonávanej praktickej činnosti v spoločnosti. Zatiaľ sociálna práca vykonávaná kvalifikovanými sociálnymi pracovníkmi je skôr zriedkavosťou ako samozrejmosťou. Jedným z negatívov sociálnej starostlivosti v komunite je nedostatok propagácie a informácií poskytovaných obyvateľom o ich obsahu.

Pozornosť z hľadiska demografického vývoja si vyžadujú seniori ale aj ostatné skupiny obyvateľstva, ktoré je potrebné integrovať do obce. Napriek nepriaznivému demografickému vývoju, starnutiu obyvateľstva a potrebe starostlivosti o seniorov, najmä z ekonomických dôvodov obyvatelia nemajú záujem o terénnu sociálnu službu, pretože je táto služba spoplatnená, a títo jedinci nechcú platiť úhradu, ale radšej budú žiť v neuspokojivých podmienkach. Prípadná sociálna pomoc sa realizuje v rámci užšej rodiny.

V prípade, že poznáme hrubú vekovú štruktúru obyvateľstva môžeme pri určovaní potrieb použiť nasledovný orientačný normatív vybavenosti – vid' tab. č. 6

Tabuľka č. 6 Orientačný normatív vybavenosti

Z 1000 osôb starších nad 65 rokov	5,00 %	50 miest
domoch dôchodcov	50,00 %	25 miest
domoch – penziónoch	20,00 %	10 miest
zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti	30,00 %	15 miest
Rabča má z 269 osôb starších nad 65 rokov	5,00 %	13,45 miest
v domoch dôchodcov	50,00 %	6,73 miest
v domoch – penziónoch	20,00 %	2,69 miest
v zariadeniach opatrovateľskej starostlivosti	30,00 %	4,04 miest
Z 1000 osôb starších nad 65 rokov		
Opatrovateľskú službu	7,00 %	70 miest
Rabča má z 269 osôb starších nad 65 rokov		
vyžadujúcich opatrovateľskú službu	7,00 %	18,83 miest

V prípade rozvoja tejto služby na miestnej úrovni je možné počítať so zvýšením na 7 %.

Tabuľka č. 7 Orientačné údaje o potrebe sociálnych služieb v oblasti starostlivosti o deti a rodin

Sociálna skupina				Na 1000 rodín	Na obec Rabča /854 rodín	Na 10 tisíc obyvateľov	Na obec Rabča /4637
Rodiny s deťmi 0 – 18 rokov vyžadujúce pomoc	sociálnu	Potreba vzniká v priebehu roka	vzniká	50	42,70	80	37,09
		potrebujú pozornosť	trvalú	175	149,45	270	117,90
Rodiny s deťmi 0 – 18 rokov vyžadujúce pomoc	sociálnu	Potreba vzniká v priebehu roka	vzniká	Na 1000 detí 8	Na 1643 detí 13,14	20	8,73
		potrebujú pozornosť	trvalú	140	230	340	148,47

Tabuľka č. 8 Orientačné údaje o výskyte potreby sociálnych služieb v oblasti azylového ubytovania

Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	Na 10 000 obyvateľov	Počet na obec Rabča 4367
beždomovci	10	4,36
matky s deťmi	4,5	1,96
po výkone trestu	19	8,29
závislí na drogách	12	5,24

Podľa skutočných zistení obci Rabča chýba Zariadenie sociálnych služieb, Klub dôchodcov, Jedáleň pre dôchodcov a stredisko osobnej hygieny.

Aj keď podľa tabuľky č. 8 orientačné údaje o potrebe azylového ubytovania sú potrebné v Rabči, táto potreba teraz nie je.

Tabuľka č. 9 nám približuje štandardy minimálnej vybavenosti zariadení sociálnych služieb obcí a miest podľa počtu obyvateľov.

Tabuľka č. 9 Návrh štandardov minimálnej vybavenosti miest – štandard pre veľkostnú kat. miest v tis. obyvateľov

Zariadenie sociálnych služieb	Ukazovateľ	5	10	20	30	50	100	Nad 100
Domov sociálnych služieb	Počet miest/1000osób	1,8	1,8	2,1	2,1	2,1	2,6	3
Domov dôchodcov	Počet miest/1000osób	2	2	2,2	2,2	2,2	2,4	3
Domov – penzión pre dôchodcov	Počet miest/1000 osôb	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,8	0,8
Klub dôchodcov	Min. počet zariadení	1	1	1	1	2	4	10
Jedáleň pre dôchodcov	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	2	4
Stredisko osobnej hygieny	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	2	2
Práčovňa pre dôchodcov	Min. počet zariadení	1	1	1	1		2	2
Zariadenie chráneného bývania	Min. počet zariadení						1	1
Detský domov	Min. počet zariadení						1	1
Domov pre osamelých rodičov	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1
Základy pestúnskej starostlivosti	Min. počet zariadení			1	1	1	1	3
Útulok	Min. počet zariadení					1	2	2
Krízové stredisko	Min. počet zariadení				1	1	2	3
Resociaľizačné stredisko	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1
Rehabilitačné stredisko	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	1	1
Zariadenie opatrovateľskej služby	Min. počet zariadení	1	1	1	1	1	2	3

HOSPIC

Vzhľadom k tomu, že Rabča je stredisková obec, je v strede troch okolitých obcí považujem za výrazný nedostatok chýbajúci HOSPIC. Napriek starostlivosti všetkých

možných druhov o staršiu populáciu, táto forma opatery chýba. Hospicová starostlivosť by dokázala vyriešiť tak problém umiestnenia náhle zoslabnutých či nevyliciteľne chorých, ako aj problém dôstojného dožitia ľudí, o ktorých sa ich najbližší príbuzní z rôznych dôvodov postarať nemôžu, alebo sú osamele žijúci. Súčasťou hospicu by mala byť aj terénna služba, ktorá bude zabezpečovať starostlivosť o občana v prirodzenom rodinnom prostredí.

Sociálne odkázané rodiny

Pozornosť treba venovať rodinám s deťmi, ktoré sú z rôznych dôvodov ohrozené. Žiaduca by bola tiež vyššia poradenská činnosť pre rodičov, učiteľov /najmä ako pracovať s deťmi s asocíálnymi sklonmi/ zo strany výchovných zariadení najmä pri výchovných problémoch. Rodičia ako prví vychovávatelia zlyhávajú a pritom výchova je najdôležitejšou úlohou rodiny.

Zariadenie sociálnej služby

V obci pribúdajú skupiny obyvateľov hlavne dlhodobo nezamestnaných, čiastočne invalidných občanov, ktorí nie sú schopní pracovať, majú úplne odbúrané pracovné návyky, nedokážu si hospodáriť so svojim príjmom, všetok príjem sú ochotní dať na alkohol a iné drogy ale nie na stravu, sami sa vyčleňujú na okraj spoločnosti, odbúravajú sa u nich základne hygienické návyky. Je to ťažká spolupráca s takýmito občanmi, aj keď obec vynakladá všetky dostupné možnosti, či už osobitného príjemcu, zabezpečenie stravy, podporuje ho v udržiavaní hygieny, či už zo strany ostatných obyvateľov, alebo aj samotných občanov ktorým sa takáto služba poskytuje sa im nedostáva pochopenia a uznania.

Rabča je obec v ktorej sociálna oblasť svojich občanov nie je ľahostajná. Sociálne služby či už formou konkrétnej sociálnej služby, sociálnou výpomocou či formou sociálneho poradenstva, sociálnej prevencie sa neustále zveľaďuje a rozširuje.

Čo v obci chýba a postupom času sa javí a bude javiť nevyhnutnosťou je zariadenie sociálnej služby pre svojich občanov a občanov mikroregiónu. Malo by to byť kombinované zariadenie formou Domova sociálnych služieb a Domova dôchodcov, spolu s hospicovou jednotkou, ktoré by uspokojovalo skutočný záujem občanov o umiestnenie. Súčasťou tohto zariadenia môže byť aj klub dôchodcov, kde by mali možnosť dôchodcovia rozvíjať svoje aktivity, stretávať sa, byť nápomocným mladým ľuďom, poprípade sa stretať aj s najmenšími občanmi, ktoré navštevujú materské školy, základné školy a vzájomným prepojeným získavať stotožňovať sa s procesom bytia, ktorého súčasťou je staroba a ktorej sa nikto nevyhne. Sú rodiny, kde majú starých rodičov aj prastarých, ale sú aj jedno generačné rodiny, kde sa deti nestretávajú s problémom starnutia. Zároveň pri tejto službe by mohla byť zriadená jedáleň poprípade vývarovňa pre prestárlych, možno osamelých občanov. Alebo možno aj pre skupinu občanov, ktorých počet sa pomaly zvyšuje a obec bude musieť zvoliť aj vecnú formu dávky vo forme jedného teplého jedla denne, poprípade nevyhnutného ošatenia a prístrešia.

Materské centrum

Jednou z foriem, ktoré postupne vznikajú v mestách sa postupne javí ako potreba na obciach je to tzv. Materské centrum. Matky ostávajú doma zabezpečujú starostlivosť o rodinu a deti, zväčša sú samé nakoľko manželia odchádzajú za prácou turnusovo alebo aj dlhšie. Toto materské centrum by sprostredkovalo stretanie sa matiek s deťmi. Pre deti by bol vytvorený kútik na hračky, maľovanie, pieskovisko besiedka kde by sa

deti mohli hrať, spoznávať, realizovať a naopak matky by si navzájom vymieňali skúsenosti, rady poprípade by si organizovali burzy šatstva, detských potrieb.

Tabuľka č. 10

Predpoklad potrebných sociálnych služieb podľa cieľových skupín			Existujúce sociálne služby									
P. č.	Cieľová skupina	Počet obyvateľov	Druh	Forma				Vek		Kapacita	Priemer	Názov
				celoročná	týždenná	denná	ambulantná	Deti a mládež	dospelí			
1	Zrakovo postihnutí (z toho ťažko)	4367					17	3	14			
							5	2	3			
2	Sluchovo postihnutí (z toho ťažko)						21	3	18			
							10	2	8			
3	Mentálne postihnutí					3		47	13	34		
4	Telesne pos Postihnutí (z toho na vozíku)							97	13	84		
								13	3	10		
5	Duševne postihnutí						2	38	15	33		
6	Rodiny s deťmi							22				
7	Ohrozené deti							15				
8	Bezdomovci											
9	Matky s deťmi							10				
10	Občania po výkone trestu							4				
11	Občania závislí na drogách											

Potreba sociálnej práce

Podľa výskytu zdravotného postihnutia v obci Rabča je pomerne vysoký výskyt mentálneho a duševného ochorenia. Títo občania, sčasti aj mládež sa nezapájajú do spoločenského života, väčšinou sú to invalidní dôchodcovia, ktorí nikde nepracujú, a nemajú žiadne aktivity, do ktorých by sa mohli zapojiť. Pracovať a rozširovať práce s touto skupinou aj formou dobrovoľníckych podporných skupín by bola taktiež prínosom pre týchto obyvateľov, ale aj samotnú obec.

Medzi výhody sociálnej práce v komunite považujem súdržnosť medzi susedmi ale i obyvateľmi navzájom, využívanie ľudských zdrojov, okamžité riešenie, účinnejšia, komplexná starostlivosť o občana. Sociálna práca v komunite si vyžaduje skoordinať spoluprácu so štátnou správou, a inými organizáciami, s cieľom pomôcť občanovi.

Obec Rabča je relatívne mladá, čo sa týka obyvateľov, ale postupnými demografickými zmenami sa počet jednotlivých skupín obyvateľstva (jednotlivých komunít v skupine obyvateľstva, zvlášť komunita dlhodobo nezamestnaných, osoby ktoré žijú pod hranicou životného minima, komunita osamelých matiek, komunita anonymných alkoholikov, komunita týraných žien a rôzne iné komunity) zvyšuje potreba budúcich služieb, ktoré chceme zamerať na:

- pomoc pri zabezpečovaní základných potrieb,
- pomoc súvisiaca so závislosťou občana spôsobenou ťažkým zdravotným postihnutým,
- pomoc v súvislosti s problematikou bývania a potrebnej starostlivosti,,
- pomoc pri zabezpečovaní sociálnej komunikácie,

- inštitucionálne zabezpečenie využitia voľného času detí.

Vybudovanie a zabezpečovanie sociálnej pomoci formou:

- vybudovanie a sprevádzkovanie strediska osobnej hygieny,
- vývarovne a jedálne pre dôchodcov,
- zabezpečenie rozvozu stravy dôchodcom,
- formou „sociálneho taxíka“ zabezpečovať prepravu postihnutého obyvateľstva,
- inštitucionálne zabezpečenie spolunažívania,

Je potrebné všimnúť si tieto potreby postupne ich realizovať a taktiež sa zamerať na dobudovanie sociálnej siete vo forme zariadení a transformovanie sociálnych služieb v danej obci. Na záver chcem podotknúť, že sme si zvykli všetko posudzovať peniazmi, ale sú veci, ktoré sa zaplatiť nedajú.

Hoci je záujem o umiestnenie do Domova sociálnych služieb v Novoti dostatočne veľký, v Domove je umiestnená len jedna občianka Rabče. Dôvodom sú všadeprítomné poradovníky, ktoré odrádzajú potencionálnych záujemcov. Ďalším dôvodom je, že starí ľudia by radšej uprednostnili umiestnenie niekde v blízkosti svojho okolia, najlepšie v mieste svojho bydliska, nakoľko by stále žili v svojom okolí, stretávali by sa so svojimi spoluobčanmi. Boli by v lone svojej prírody, neboli by vytrhnutí zo svojho súkromia, pretože starý človek veľmi ťažko znáša zmeny a ťažko sa adaptuje na niečo nové. A tu sa črtá potreba zariadenia jednej z formy sociálnej služby či už zariadenia Domova dôchodcov alebo Domova sociálnych služieb. Predpokladaný počet obyvateľov umiestnených v nejakom zariadení sociálnych služieb pre starých občanov je 13.

Aktuálnym výskytom zdravotného postihnutia, podľa vydaných posudkov ÚPSVaR v Námestove prevažuje v porovnaní s orientačným výskytom zdravotného postihnutia prevažujú ochorenia pohybového aparátu, sluchové ochorenia a duševné ochorenia, čo súvisí s nezamestnanosťou, stresom, nezvládnutím situácie, taktiež odchod manželov za prácou, pričom všetka zodpovednosť zostáva na ženách.

Naopak najnižší výskyt ochorení u občanov je v porovnaní z orientačným výskytom ochorenia kožné, diabetici, chronický choré deti, čo nás presvedča o zdravom vzduchu, bez chemikálií, dostatočná strava, bez rôznych chemikálií.

Oblasť potreby sociálnych služieb pre deti a rodinu je nepostačujúca v obci ani blízkom okolí. Je vybudovaná slabá sieť sociálnych zariadení, funguje len sociálno-právna ochrana detí, ktorá pracuje už s ohrozenými, týranými deťmi, ale oblasť vyhládavania, prevencie a osvetu chýba.

3.1.6 Kultúra

Kultúrny dom

Centrum kultúrnych akcií je v Kultúrnom dome v Rabči. Kultúrnu činnosť zabezpečuje miestne kultúrne stredisko s vedúcim Jánom Adamčíkom. Kultúrny dom obec plánuje rozšíriť, aby vyhovela rastúcemu počtu obyvateľov Rabče. V kultúrnom dome sa nachádza aj širokouhlé kino, ktoré bude potrebné vybaviť technikou na trojrozmerné HD video-(3D-) – prestaviť na kino s kaviarňou...

V obci má 30-ročnú tradíciu dychový súbor „RABČANKA“, ktorý účinkoval v Poľsku a pri všetkých kultúrno-spoločenských podujatiach obce. Je potrebné tento súbor udržať.

Ďalším dnes neaktívnym súborom je folklórny súbor Bystrianka, ktorý našu obec úspešne reprezentoval na Podbabiohorských folklórnych slávnostiach a iných kultúrnych podujatiach. Treba ho oživiť a postaviť na pôvodných goralských tancoch

a piesňach, zbojníckych zvykoch a tradíciách. Obec spolupracuje s poľskými príbuznými obcami, najmä s gminou Świnna.

Miestne kultúrne osvetové stredisko

Je potrebné definovať jeho poslanie, náplň a rozsah poskytovaných služieb v nových tržných podmienkach.

3.1.10.7.2 Obecná knižnica

Vynikajúcu úroveň služieb dosahuje obecná knižnica, ktorá v skutočnosti plní funkciu strediskovej knižnice. Okrem klasických výpožičiek, poskytuje medziknižničné výpožičky, internetové služby s prepojením na tlačiareň, kopírku.

Výpožičky sú realizované cez knižničný systém LIBRIS prostredníctvom čiarového kódu. V knižnici je zriadená predajňa kníh a kancelárskych potrieb. Každoročne sa knižný fond dopĺňa o nové knihy zakúpené s 25% zľavou cez vlastnú predajňu vo výške min. 40 tis. Sk.

Do budúcnosti sa plánuje posilniť internetové služby s prepojením na farebnú laserovú tlač, scanner, kopírku. Plánuje sa vytvorenie elektronických kníh podľa skladby čitateľov a ich následne zapožičiavanie on-line.

3.1.7 Technické zhodnotenie stavu zdravotníckych, sociálnych, kultúrnych a školských zariadení

Na obvodnom zdravotnom stredisku a kultúrnom dome sa previedla základná nevyhnutná údržba – výmena okien, prestriekanie fasády, vymaľovka. Je potrebné na všetky poschodia do týchto budov zaviesť bezbariérový vstup, zatepliť ich, zaviesť termoventily na radiátory, zvýšiť počet parkovacích plôch v ich okolí.

Najväčšou rekonštrukciou a údržbou musia prejsť školské budovy v centre obce. V rámci schváleného projektu „Moderná škola na úrovni EÚ v obci Rabča“ dôjde ku zlepšeniu materiálno-technických podmienok školy: zlepší sa tepelná pohoda v budovách školy a zníži energetická náročnosť budov nasledovnými opatreniami: zateplením obvodovej konštrukcie polystyrénovými doskami hrúbky 80 mm + omietka; výmenou vekom opotrebovaných a deformovaných, netesniacich drevených okien za okná plastové s izolačným dvojsklom; výmenou vchodových dverí za dvere plastové s izolačným dvojsklom; výmenou dlažby, obkladov, sanity a dverí v sociálnych zariadeniach; čím dôjde k úspore prevádzkových nákladov na vykurovanie ako aj celkovej nutnej údržbe budov.

Potrebné bude v roku 2006 zabezpečiť presun dielni na pracovné vyučovanie do budovy športovej haly.

Sprevádzkovať v súlade s požiadavkami odborné učebne tak, aby sa zvýšila efektívnosť a kvalita výučby cudzích jazykov a technických predmetov (fyzika, chémia, biológia) a vybaviť ich potrebnou technikou – doposiaľ slúžia len ako núdzové riešenie pre školské triedy, keďže bol nedostatok priestorov.

3.1.8 Bytová výstavba

Pre obec bola vždy rozhodujúca výstavba rodinných domov, ktoré si zabezpečovali samotní občania. S týmto trendom sa počíta aj do roku 2020. Obec bude stavebníkom pomáhať prípravou a zabezpečením potrebnej infraštruktúry.

Pre ďalší rozvoj školstva, zdravotníctva, sociálnych služieb a priemyslu bude obec potrebovať byty pre odborníkov. Do roku 2020 je preto potrebné počítať s výstavbou 2 bytových domov s kapacitou cca 50 bytov.

3.1.9 Nezamestnanosť

Tabuľka č. 11

Nezamestnaní občania podľa znevýhodnených skupín	
Občania nad 50 rokov	27
Matky po návrate z RP a MD	14
Čiastočne invalidní občania	10
Viac ako 12 mesiacov v evidencii ÚPSVaR	82
Vdovy alebo osamelé rodiny, ktoré majú deti do 10 rokov	2
Spolu	189

Tabuľka č. 12

Rozdelenie aktivačných prác v Rabči		
Počet občanov, v evidencii ÚPSVaR, ktorí sú zapojení do aktivačných prác	Spolu	72
	Muži	33
	Ženy	39
Z toho v škole	14	
Z toho pomocné práce v obci	36	
Z toho sociálne služby	22	

Vývoj nezamestnanosti

Zamestnať sa v obci alebo na Orave je ťažké a aj to len za minimálnu mzdu. Dobré zárobky tu nie sú. Je to dané aj štruktúrou tunajších firiem. Domáci nevlastnia Hig Tech technológie, pomocou ktorý by dokázali vyrábať výrobky s vysokou produktivitou a z vysokou pridanou hodnotou, ktoré by išli na export. Zníženiu nezamestnanosti najviac pomohla zahraničná fy PUNCH v Námestove ale ani táto neponúkala dobre zárobky a najnovšie technológie. Najviac žien v blízkom okresnom meste Námestovo pracovalo v MAKYTE až cez 2000, dnes 21. Domáci odevný priemysel pri ťažkej práci za pásom ponúka minimálnu mzdu, stagnuje. A tak väčšina dievčat stratila motiváciu vyučiť sa za krajčírku, teraz skôr za kozmetičku, čašníčku. Najviac mužov tradične pracovalo v strojárskom priemysle v ZŤS Námestovo – aj tu došlo ku poklesu – v súčasnosti tam pracuje 69 mužov. Na Orave sa dá ťažko zamestnať. Najčastejšie ako predavač v obchode, čašník(čka). Lepšie miesta si držia majitelia prevádzkarní pre najbližších príbuzných, známych. Drevospracujúci priemysel má svoje prevádzkarne – tých je veľa malých a roztrúsených. Perspektívnou sa javí firma v Rabči JALUMA INTERIÉR, ktorá vyrába najnáročnejší zákazkový nábytok a bytové doplnky. Slabou stránkou rozvoja tejto fy je nízka kúpyschopnosť obyvateľstva a preto aj keď je technologicky dobre vybavená funguje v obmedzenom typickom len v rámci živnostenského rozsahu a nie je schopná dobre zaplatiť potrebných odborníkov v stolárstve. Lesníctvom sa živí len cca 10 občanov, z toho niekoľko inžinierov z Rabče má úspešné firmy zaoberajúce sa najmä spracovaním drevnej hmoty.

Takmer výlučne sa väčšina čínorodých mužov živnostníci v stavebníctve výstavbou a úpravou rôznych stavieb. Viaceri prevádzkujú úspešné stavebné firmy.

Miera nezamestnanosti

Miera nezamestnanosti postupne klesá. Počet nezamestnaných občanov v roku: **1993:** 319 osôb (18,79 %) z toho 148 žien; **1995:** 304 osôb z toho 131 žien; **1999:** 381 osôb (20,24 %) z toho 152 žien; **2000:** 370 osôb z toho 170 mužov a 200 žien; **2001:** 315 osôb (17,32 %) z toho 128 žien; **2002:** 286 osôb (13,01 %) z toho 157 mužov a 129 žien. Počet nezamestnaných občanov dosiahol v roku **2004** 189 osôb t.j. 8,2 %

(v námestovskom okrese 8,94 %) z toho je 65 mužov t.j. 2,8 % a 124 žien t.j. 5,4 %. V tom nie sú zarátané určite väčší počet dobrovoľne neevidovaných úradom práce žien v domácnosti. Taktiež je ťažko určiť mieru zamestnania vekovej skupiny 19 – 25 rokov.

Voľné pracovné miesta

V Rabči ani blízkom okolí nie sú.

Nezamestnanosť rizikových skupín

Väčšina dlhodobo nezamestnaných osôb patrí do rizikových osôb, ktoré si ťažko nájdú zamestnanie. Pred rokom 1989 by si ľahko našli prácu na poľnohospodárskom družstve alebo v jej pridruženej výrobe.

Dnes nie je práca pre nezamestnaných so základným vzdelaním, ktorí sú schopní v práci zvládnuť len tie najjednoduchšie pracovné úkony. Sú to ľudia, ktorí nie sú schopní pracovať na živnosť. Často stratili akúkoľvek motiváciu a žijú !zo dňa na deň“. Mnohí holdujú alkoholu. Sú spoločensky neprispôsobiví. Len cestou aktivačných prác sa ich dá ako-tak „zamestnať“ (aktivačné práce sú pre nich len čiastočným riešením!).

Druhou veľkou skupinou sú dlhodobo nezamestnané staršie ženy v domácnosti. Gazdovky prestali, deti vyrástli, sú bez vzdelania alebo nie je pre nich nikde pracovné mieste, keďže sa uprednostňuje mladé dievčatá. Tieto ženy majú chuť zmysluplne pracovať, len nemajú kde.

Riešenie je zaaktivizovať potenciál obce na zvýšenie zamestnanosti v poľnohospodárstve a lesníctve zavedením nových výrob, spracovania... Najviac by pomohlo ženám, keby fy ELVIN rozbehla naplno elektrotechnickú výrobu – výrobné haly pripravené sú – chýba nový výrobný program previazaný na odberateľov.

II. Časť

4. SWOT ANALÝZA

Strengths – silné stránky

Weaknesses – slabé stránky

Opportunities – možnosti

Threats – ohrozenia

4.1 Ľudské zdroje	
Silné stránky • mladé obyvateľstvo • samostatnosť • rodina • vedieť si uctiť cudzích • dostatok odborníkov v stavbárčine a pre prácu s drevom i v lese	Slabé stránky • konzervatívnosť v názoroch – vyhýbanie sa novému • nízka úroveň vzdelanosti • nezamestnanosť • málo výrobných príležitostí v obci • pokračujúci odchod mladých ľudí z regiónu za prácou, resp. podnikaním
Príležitosti • presvedčiť obyvateľov o nutnosti zmeny postoja k zavádzaniu progresívnych zmien • zvýšiť kvalitu výučby v základnej a materskej škole	Ohrozenia Demotivácia k učeniu Pokles počtu narodených detí Pretrvávajúca prefeminizácia v školstve

4.2 Životné prostredie	
Silné stránky • poloha obce v strede prírodno-krajinársky hodnotného prostredia • zachovalé prírodné prostredie • plochy obecnej zelene v centrálnej a v hornej časti obce • skrášľovanie predzáhradok, dvorov • nezaťaženosť prírodného prostredia alergénmi pochádzajúcimi z výrobných aktivít	Slabé stránky • zanedbateľné odkanalizované obce • vypúšťanie močovník z poľnohospodárskeho družstva a gazdoviek • spaľovanie hnedého uhlia na výrobu tepla • malá úcta obyvateľov k ochrane životného prostredia • žiadna plynofikácia, odklon od elektrického vykurovania tepelných zdrojov • nedoriešený odvod privalových povrchov vôd v urbanizovanej krajine • plytvanie pitnou vodou i na technické a hygienické účely • podceňovanie hluku ako významného faktora ovplyvňujúceho kvalitu životného prostredia • nedostatočná kontrola a ochrana prostredia
Príležitosti • prípade zlepšovania životného prostredia dôjde k zvýšeniu kvality života obyvateľov = spokojnosť • budovanie povedomia občanov • úplné odkanalizované územia • centrálné riešenie odpadového hospodárstva • rozšírenie druhej skladby ekologicky vhodných drevín v mestskej výsadbe • plynofikácia obce • eliminovanie rizika vzniku ekologických katastrof • rozvinúť systém triedeného zberu odpadu • revitalizácia vodných tokov	Ohrozenia • komplexne neriešená likvidácie pevného domového odpadu • neregulované priemyselné, nezohľadňujúce princípy tvorby a ochrany prírodného prostredia • v prípade zvyšovania hlukového zaťaženia dôjde k zníženiu kvality života obyvateľov obce = nespokojnosť • v prípade zhoršovania niektorej zo zložiek životného prostredia dôjde k zníženiu atraktívnosti mesta a okolia pre návštevníkov mesta

4.3 Priemysel	
Silné stránky • existencia stavebných firiem s celoslovenskou pôsobnosťou • dostupnosť priestorových kapacít • možnosť rozvoja elektrotechnického priemyslu, drevospracujúceho priemyslu, strojárkeho priemyslu odevného priemyslu • ekologického poľnohospodárstva • relatívne nízke mzdové požiadavky zamestnancov	Slabé stránky • málo rozvinutá infraštruktúra • zvyšovanie produktivity práce • vzdialenosť od veľkých priemyselných centier • vysoký podiel výroby s nízkou pridanou hodnotou • minimálna surovinová základňa pre súčasný priemysel • zlá dopravná dostupnosť- odkázanosť na dopravu surovín; • veľký vývoz drevnej suroviny a reziva ; • neschopnosť spracovania domácich surovinových zdrojov v domácich podmienkach (drevo, poľnohospodárska produkcia, kameň); • chýbajúca ponuka "Prečo investovať v Rabči" • nízka technická, technologická vybavenosť; • nízka konkurenčná schopnosť;
Príležitosti dostatok rovných plôch vhodných na výstavbu nových priemyselných komplexov rozvoj drevospracujúceho priemyslu priestory poľnohospodárskeho družstva prípraviť plochy pre investorov vyriešením vlastníckych vzťahov	Ohrozenia nedocenenie významu priemyslu pre obec veľká rozdrobenosť vlastníctva plôch vhodných na priemyselné zóny odchod kvalifikovanej sily mimo regiónu silnejúca konkurencia okolia zastavanie zostávajúcich vhodných plôch podnikmi s malou mierou pridanej hodnoty a tým vyčerpanie možností na vstup perspektívnych investorov

4.4 Rozvoj malého a stredného podnikania

Silné stránky

- obec tvorí lokálne centrum miestneho významu
- centrum najsevernejšej časti Oravy;
- mladé obyvateľstvo
- pracovitosť a zručnosti obyvateľstva
- existencia stavebných firiem s celoslovenskou pôsobnosťou
- tradícia v oblasti stavebníctva, elektrotechnického, strojárenského, odevného priemyslu, drevospracujúcej výroby
- relatívne nízka mzdová náročnosť
- podpora miestnych firiem

Slabé stránky

- nízka informovanosť o skutočných podmienkach v podnikaní
- legislatívne prekážky a obmedzenia
- nízka kúpyschopnosť obyvateľstva
- absencia poradenského podnikateľského centra;
- absencia podnikateľskej tradície
- subjektívne bariéry rozvoja MSP
- nedostatočná informovanosť v oblasti marketingu, financovania a plánovania
- absencia strategického investora v obci, ako potencionálneho odberateľa tovarov a služieb MSP;
- klientelizmus a korupčné trendy, zneužívanie postavenia
- pozostatok myslenia, že podnikateľ je nepriateľ;
- chýbajúce stabilné tržné miesto ako priestor realizácie miestnej drobnej produkcie

Príležitosti

- úspešné stavebné firmy ako potencionálny zdroj nových pracovných miest
- významná skupina mladých nezamestnaných absolventov škôl ako potencionálne najperspektívnejší zdroj tvorby nových MPS
- rozvoj firiem zameraných na služby
- rozvoj firiem zameraných na spracovanie dreva s vysokou pridanou hodnotou
- využitie geografického postavenia vedľa cestného ťahu na Poľsko
- vybudovanie systému poradensko-podnikateľského centra
- rozvoj spolupráce malých podnikateľov
- rozvoj obchodu s Poľskou republikou
- rozvoj nových podnikateľských aktivít v prepojení, kooperácii s prihraničnou oblasťou Poľska
- rozvoj turizmu;

Ohrozenia

- pokračujúci odchod mladých ľudí z regiónu za prácou, resp. podnikaním;
- riziko podnikateľského neúspechu v dôsledku existujúcich slabých stránok;
- ohrozenie nedostatočne rozvinutých MSP v dôsledku uvoľnenia pohybu tovarov, služieb a kapitálu po vstupe SR do EÚ;
- cezhraničná nákupná politika, obchodné reťazce; klientelizmus, korupcia;
- nestabilné právne a daňové podmienky

4.5 Lesné hospodárstvo	
Silné stránky • lesnatosť územia • ľudské zdroje – dostatok odborníkov pre prácu s drevom i v lese	Slabé stránky • zlý zdravotný stav lesa • rozdrobenosť a veľký počet vlastníkov, neujasnenosť vlastníckych vzťahov • neochota spoločne riešiť problémy • zlá štruktúra hospodárskych lesov – monokultúra – prevládajúci podiel smrekového lesu; • dôraz len na hospodárske – ťažobné využívanie lesa; export drevnej hmoty ako suroviny z regiónu • znečisťovanie lesných plôch imisiami zo zahraničia v dôsledku čoho je prekyslená pôda • sieť neudržiavaných lesných ciest
Príležitosti • mimoprodukčné využívanie lesov (turizmus, cestovný ruch, rekondičné pobyty) • produkcia lesných plodov, veľkoplošné pestovanie plodonosných drevín, liečivých bylín ekologicky vhodných k daným lokalitám • rozšíriť lesné lúky • rozšíriť lesné plochy o poľnohospodársky nevyužívané lúky formou výsadby lesných hájov • vybudovanie lesných chodníkov (turistických a cykloturistických); • užšia spolupráca medzi jednotlivými vlastníkami lesa • technologické dobudovanie výrobných kapacít na finálne spracovanie • vyššia výťažnosť lesnej produkcie – spracovanie odpadu (konáre, ihličie, drewný odpad) ako primárnej suroviny	Ohrozenia nepredvídané kalamity: abiotické / polomy, vietor, sneh, námraza, zosuvy, lavíny/ ,biotické/ kôrovec, ohryz/; protiprávne aktivity/pytliactvo a krádeže, nelegálne ťažby a výstavba na lesnom pôdnom fonde; neregulovaný zber lesných plodín (najmä čučoriedky, maliny, huby) s priamym dopadom na zužovanie potravinovej bázy pre vtáctvo a zvieratá (medveď); neregulované a neodborné zásahy do lesných spoločenstiev; klimatické zmeny (globálne otepľovanie); ohrozenie exhalátmi – globálny (dialkový) prenos emisií; nadmerná ťažba s následným porušením druhovej i vekovej skladby porastov

4.6 Poľnohospodárstvo	
Silné stránky • zachovaný vzťah k poľnohospodárstvu u malovýrobcov, drobnochovateľov a záhradkárov • striedanie poľnohospodárskej pôdy s poľnými hôrkami, remízkami, lesnými spoločenstvami – charakterizované ako hôrno-poľný biotop • pôdno-klimatické podmienky na pestovanie plodonošných drevín a produkciu biopotravín • lúky a pasienky s veľkou druhovou diverzitou flóry, výskytom liečivých rastlín a rozmanitých pôvodných plodonošných drevín • geografické podmienky pre pasienkové využitie poľnohospodárskych plôch	Slabé stránky • vlastnícka i geografická rozdrobenosť a rozdielny sklon poľnohospodárskych pozemkov; • neujasnenosť a miestne ťažká identifikovateľnosť vlastníctva pôdy • rozličný vzťah vlastníkov k pôde • upadajúci systém JRD bez plynulého prechodu na fungujúce poľnohospodárske podniky; • vysoký podiel málo úrodnej až neúrodnej pôdy na flyšovom podloží
Príležitosti • zachovanie genofondu pôvodných ovocných drevín • zachovanie genofondu pôvodných rastlinných a živočíšnych druhov, variet, klonov, plemien a foriem využiteľných v netradičnom poľnohospodárstve; • rozvoj chovu sladkovodných rýb • rozvoj živočíšnej výroby na báze využívania trvalých trávnych porastov so smerovaním na produkciu biopotravín • rozvoj rastlinnej výroby na báze produkcie biopotravín, liečivých rastlín a plodonošných drevín • spracovanie poľnohospodárskej produkcie do konečnej – konzumnej podoby = finalizácia	Ohrozenia • v dôsledku zanedbanej kultivácie alebo nevhodného využívania: - rozšírenie burín a náletových drevín ; – nástup sukcesie; • zaťaženie pôdy nadmernou chemizáciou poľnohospodárskych pozemkov • zníženie prirodzenej odolnosti hospodárskych rastlinných a živočíšnych druhov, variet a klonov

4.7 Cestovný ruch

Silné stránky

- obec tvorí lokálne centrum miestneho významu
- centrum najsevernejšej časti Oravy
- dostatok ubytovacích kapacít a dostupnosť služieb
- historické dedičstvo regiónu a uzavretý geografický celok Oravy – goralské nárečie
- blízkosť atraktívnych turistických a športových centier Oravská priehrada, Roháče – Oravice, Oravský hrad, Bešeňová
- existencia cesty E 77, ktorá má európsky význam a je spojniciou medzi krajinami sever – juh
- existencia podmienok pre letný a zimný cestovný ruch
- možnosť rozvoja vidieckej agroturistiky
- prírodné danosti regiónu v zimnom i letnom období doplňujúce služby, možnosti, rozmanitosť aktivít
- rozvoj turizmu v prepojení s prihraničnou oblasťou Poľska

Slabé stránky

- nedostatočná dopravná infraštruktúra
- nedostatočná spolupráca medzi subjektmi pôsobiacimi v regióne
- nedostatok doplnkových aktivít pre voľný čas
- nezamestnanosť s dopadom na domáci dopyt a sociálnu situáciu
- nízka úroveň uvedomenia si historických daností
- bezbariérovosť
- chýbajúca jedinečná turistická atrakcia definujúca mesto i miniregión
- chýbajúci dobudovaný oddychovo športový park
- nedostatočné využívanie termálnych a liečebných vôd na blízkej Slanej vode

Príležitosti

- budovanie prírodných kúpalísk
- vybudovanie oddychovo – športovo - zábavného parku – „Park voľného času“ v centre obce so zameraním na turistické atrakcie
- využívanie termálnych prameňov;
- vybudovanie informačného a koordinačného centra
- rozvoj agroturistiky (rozvoj ponuky bývania v štýlových oravských dreveniciach, poskytovanie stravy z tradičnej kuchyne, prezentácia typických krajových zvyklostí, činností, produktov)
- zvýšenie výroby tovarov a služieb;
- rozvoj športovo – rekreačnej ponuky;
- zvýšenie ubytovacích a stravovacích kapacít rozvojom rodinných firiem
- prezentácia miniregiónu na výstavách a iných podujatiach i na medzinárodnej úrovni

Ohrozenia

- podcenenie rozvoja doplnkových služieb
- nezhody vlastníkov – nedohody
- slabá motivácia

4.8 Technická infraštruktúra

Silné stránky

- geografická poloha obce
- nadregionálna cestná doprava
ťah Sever- Juh
- geografická poloha obce
- dostatočné pokrytie zásobenia pitnou vodou
- existencia cestného ťahu európskeho ťahu zo SR do Poľskej republiky cez obec

Slabé stránky

- úzke, zle odvodnené a právne nevysporiadané obslužné komunikácie
- chýbajúca kanalizačná sieť
- odkanalizovanie povrchových vôd
- okrajové železničné spojenie
- chýbajúca plynofikácia
- komunikácie pre cyklistov a bezbariérovosť

Príležitosti

- financovanie z fondov EÚ
- využitie zdrojov pitnej vody
- vytvorenie perspektívnej obchvatovej rýchlostnej komunikácie mimo obec

Ohrozenia

- možné havarijné stavy rozvodu pitnej vody;
- nárast tranzitnej cestnej dopravy;

4.9 Zdravotníctvo	
Silné stránky • dostatočné priestorové možnosti • poskytovanie nadštandardných služieb aj pre iné obce	Slabé stránky • nedostatočná zdravotná osвета a prevencia • zlý zdravotný stav • zlá výživa obyvateľstva
Príležitosti • rodinní lekári • špecialisti	Ohrozenia • odchod odborníkov

4.10 Sociálne služby	
Silné stránky • opatrovateľská starostlivosť	Slabé stránky • chýbajúci klub dôchodcov • chýbajúca vyvarovňa • chýbajúci Dom dôchodcov • chýbajúci HOSPIC • chýbajúce materské centrum a iné formy na voľnočasové aktivity pre matky na MD • vyriešenie základných problémov sociálne ťažko prispôsobivých občanov obce • nízka informovanosť o možnostiach poskytovaných služieb
Príležitosti • možnosť vytvorenia zariadení sociálnych služieb v starej fare • využiť zdroje z grantov na podporu sociálnej sféry • integrácia zdravotne postihnutých, slabo prispôsobivé sociálne skupiny • možnosť založenia neziskového fondu sociálnych služieb • regranting z tohto fondu	Ohrozenia • nedostatočné finančné zabezpečenie • neúmerné zvýšenie počtu sociálne slabých, sociálne odkázaných prípadne sociálne neprispôsobivých občanov z iných regiónov, bez trvalého pobytu

4.11 Školstvo, vzdelávanie	
Silné stránky • kapacita predškolských a školských zariadení	Slabé stránky • nedostatočná technická vybavenosť • zanedbaná údržba objektov • zastaralé učebné pomôcky, ich nedostatočné vybavenie; • udržanie kvalitných pedagógov cudzích jazykov
Príležitosti • zvýšenie využívania objektov škôl mimo vyučovania • zvyšovanie kvality výučby výmenou skúseností • rozvoj spolupráce so školami družobných obcí	Ohrozenia • vysoká feminizácia školstva; • odchod kvalitných pedagógov zo školských služieb • spolupráca a koordinácia mimoškolských organizácií • nedostatok finančných prostriedkov

4.12 Bývanie	
Silné stránky • príjemné prostredie charakteru malého mesta • nové domy • sieť služieb	Slabé stránky • nedostatok parkovacích plôch • málo nájomných a sociálnych bytov • nedostatočné inžinierske siete
Príležitosti • obnova bytového fondu – podkrovné byty • využitie rozvojových programov a fondov na rozvoj bývania a bytovej výstavby • vytvorenie športovo-rekreačno-zábavných plôch • parkovacie plochy – dobudovanie	Ohrozenia • znehodnotenie životného prostredia exhalátmi, emisiami, hlukom, nadmerným; dopravným ruchom • nízka úroveň starostlivosti o životné prostredie

4.13 Bezpečnosť	
Silné stránky • relatívne bezpečné prostredie • systém protipožiarnej a protipovodňovej ochrany	Slabé stránky • slabé pôsobenie na mládež v rámci protidrogového programu • riziko nárastu trestnej činnosti mládeže a ťažko prispôsobivých skupín v súvislosti s drogami, vysokou mierou nezamestnanosti a chýbajúcich voľnočasových aktivít • minimálne príležitosti pre mládež na voľnočasové aktivity a zábavu bez alkoholu a cigariet; • chýbajúci systém na dosledovanie drobných priestupkov predovšetkým u mládeže; • chýbajúci systém dosledovania a riešenia problémov domáceho násillia; • priestory so zvýšeným rizikom kolízií chodcov a hrajúcich sa detí s motorovými vozidlami
Príležitosti • zvýšenie právneho povedomia občanov • klásť väčší dôraz na zodpovednosť rodičov za aktivity detí • vytvoriť systém na dosledovanie a eliminovanie domáceho násillia a drobnej priestupkovej činnosti (drobné krádeže vandalizmus, vulgárne a agresívne správanie, podávanie alkoholu a cigariet mladistvým); protipožiarna a protipovodňová prevencia vo voľnej krajine • venovať zvýšenú pozornosť sociálne problémovým a slabo prispôsobivých skupinám občanov	Ohrozenia • slabé povedomie verejnosti o súčasnej situácii a hroziacom drogovom nebezpečí; • nedostatok aktuálnych informácií o možných rizikách (nevenovanie pozornosti sporadickým informáciám o používaní drog mládežou) • chýbajúca obecná polícia • korupcia a klientelizmus • nárast trestnej činnosti občanov ako dôsledok neriešenia drobných problémov a slabej prevencie

4.14 Kultúra	
Silné stránky • jednotné zastrešenie kultúrnych ustanovizní v obci • dlhoročné vydávanie obecných novín • kultúrno-spoločenské a osvetové podujatia • aktívni ľudia pracujúci v oblasti kultúry	Slabé stránky • nízky záujem o kultúrne akcie zo strany občanov; • chýbajúca komunikácia medzi oficiálnou a neoficiálnou kultúrou
Príležitosti • získavanie finančných zdrojov z grantov vlády a EU • informačný systém o kultúrnych a spoločenských podujatiach v obci (www stránka – kalendár) • rozvinutie aktivít tretieho sektora v oblasti kultúry	Ohrozenia • pokles úrovne kultúrnych akcií • neudržanie úrovne práce kultúrnych zariadení • neprofesionálne vedenie kultúrnych zariadení a akcií

4.15 Image obce	
Silné stránky • prepojenie prírodného a krajinársky zaujímavého priestoru s centrom; • dostatok zelene a oddychových miest; • nezaťaženosť alergénmi životného prostredia	Slabé stránky • slabá údržba a starostlivosť o miestne komunikácie, zeleň, voľné plochy • nedobudovaná infraštruktúra • malý dôraz na zachovanie celkov • propagácia predností mesta (monografia, kalendár podujatí, akcií, sumár voľnočasových aktivít) • štruktúra a časová dostupnosť služieb; • začínajúca kumulácia sociálne problémových občanov, pri prechodoch a hlavných peších trasách, v atraktívnych priestoroch obce
Príležitosti • slogan „Rabča – pobabiohorská brána“ • prírodný amfiteáter • situovanie obchvatovej rýchlostnej komunikácie mimo intravilán obce • doplnenie druhovej skladby drevín obecnej zelene s dôrazom na estetiku, farebnosť, habitus, ekologickú vhodnosť • kultúrnohistorický panteón – stvárnienie histórie Rabče a osobností do celku	Ohrozenia • urbanisticky nekoordinovaný rozvoj • nevyužitie príležitostí v dotváraní image obce (likvidáciou prvkov pôvodnej architektúry, zlá starostlivosť a likvidácia starých i pamätných stromov) • rozdelenie obce komunikáciou so silným dopravným zaťažením • kumulácia sociálne problémových a neprispôsobivých občanov a skupín v atraktívnych častiach obce

III. Časť

5 STRATEGICKÝ PLÁN ROZVOJA OBCE RABČA A MIKROREGIÓNU

**rozpracovaný na zámery a ciele
s výhľadom do roku 2020**

A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Rabča je podbabiohorskou vstupnou bránou. Je druhou najväčšou obcou Bielej Oravy a najväčšou v najsevernejšej časti Bielej Oravy. Je to lokálne centrum mikroregiónu s cca 11000 obyvateľmi. Rabča sa neustále rozvíja a skrášľuje sa. Mikroregión tvoria obce Rabčice, Sihelné a Oravská Polhora. Spojivom týchto obcí je goralské nárečie a špecifický maloroľnícky spôsob obrábania pôdy. Rabča tvorí prirodzené spádové sídlo najmä v oblasti verejných služieb a obchodnej siete.

V Rabči prevláda mierna pahorkatina, ktorá je vhodná na cielenú zástavbu tak rodinných domov ako aj moderného priemyslu. V obci stále prevažuje mladé obyvateľstvo. Obec po obvode obkolesujú lesy, háje, lúky, polia. Rabča sa nachádza pod Babou horou 1722,9 m n. m, ktorá je severom. Na západe dominuje kopec Pilsko 1556,9 m n. m. Najvyšším kopcom obce je Vahanov 918,4 m n. m.. Pozdĺž celej obce preteká rieka Polhoranka tzv. Solná rieka a v strede obce sa do nej vlieva riečka Bystrá miestna nazývaná aj Rabčičanka. Z potokov je najvýznamnejší Solný potok, ktorý preteká hornou a strednou časťou. Solný potok priteká od Slanej vody – dnešného územia Oravskej Polhory – v minulosti tam boli známe kúpele Slaná voda na liečenie najmä štítnej žľazy. Sú urobené zábery na ich obnovu.

Rabča patrí do mierne chladnej oblasti C1.

Zámer A-1 Zachovať a doplniť zeleň nadväzujúcu priamo na prírodné prostredie a lesy obkolesujúce obec, ktoré sú základom pre udržanie kvalitného životného prostredia obce

Ciele:

A-1/1 Dotvoriť zeleň v strede obce v Gaceli a vytvoriť športovo oddychové parčíky pri základnej škole, materskej škole, bytovkách a zdravotnom stredisku.

A-1/2 Vytvoriť športovo oddychové zóny na dolnom a hornom konci ako aj ďalších vhodných miestach: Maľkovky, Pod Magurou, pri Polhoranke v strede medzi hornou a strednou časťou obce.

A-1/3 Rozšíriť druhovú skladbu obecnej i voľne rastúcej zelene o staré ovocné kultiváry a „plánky“ ako aj o iné ekologicky vhodné, hlavne plodonosné druhy drevín.

Zámer A-2 Zachovať prírodno krajinársky hodnotné prostredie obce, prepojené na okolité obce, rieky a potoky

Ciele:

A-2/1 Komplexným riešením starostlivosti o životné prostredie dosiahnuť vysokú úroveň udržiavania a zveľaďovania ŽP.

A-2/4 Vytvoriť program tvorby a ochrany životného prostredia urbanizovanej krajiny.

A-2/5 Riešiť stabilizáciu prietokov rieky Polhoranky a Bystrej ako aj potokov pretekajúcich obcou ich regulovaním.

A-2/6 Riešiť záchyt prudko stekajúcej povrchovej vody na hraniciach intravilánu obce odvodňovacími povrchovými kanálmi.

A-2/7 Zachovať rozmanitosť pôvodných druhov drevín s dôrazom na zvýšenie podielu plodonosných drevín.

A-2/8 Upraviť poľné cesty a v miestach a na neplodných plochách vysadiť a udržiavať pekné remízky, kroviny, háje.

A-2/9 Znevýhodnenia a obmedzenia aktivít z titulu ochrany prírody využiť pri získavaní zdrojov na projekty, ktorých realizácia je z toho dôvodu sťažená.

Zámer A-3 Vytvoriť spoločnú koncepciu tvorby krajinného prostredia

Ciele:

- A-3/1** Vytvorenie zásad odstraňovania nevhodných technických a hospodárskych zásahov vo voľnej i urbanizovanej krajine.
- A-3/2** Vytvorenie koncepcie tvorby krajinného prostredia.

Zámer A-4 Znižovanie emisného zaťaženia ovzdušia

Ciele:

- A-4/1** Znižovať emisné zaťaženia na prírodné a životné prostredie.
- A-4/2** V rámci zvyšovania povedomia občanov o životnom prostredí poskytovať informácie o reálnom stave ovzdušia a opatreniach na ich zníženie.

Zámer A-6 Riešiť kanalizačnú sieť v obci

Ciele:

- A-6/1** Vybudovať kanalizačnú sieť po celej obci s napojením sa na centrálny kanalizačný zberač s výústením do námestovskej ČOV.
- A-6/2** Komplexne riešiť odvodnenie povrchových vôd.
- A-6/3** Zamedziť producentom vypúšťanie močoviek a iných extrémntov z chovu poľnohospodárskych zvierat do povrchových vôd.

Zámer A-7 Minimalizovať zaťaženie prírodného prostredia rozvojom spracovania druhotných surovín, recykláciou odpadov a komplexným riešením uskladnenia odpadu

Ciele:

- A-7/1** Rozvinúť triedenie odpadov priamo producentmi.
- A-7/2** Legislatívne a ekonomicky znižovať množstvo netriedeného a druhotne nespracovateľného odpadu.
- A-7/3** Systémovo podporovať recykláciu odpadov a spracovanie druhotných surovín.
- A-7/4** Vytvoriť systém zberu, uskladnenia, spracovania, recyklácie a skládkového deponovania odpadov.
- A-7/5** Zvýšiť uvedomelosť obyvateľov pri zapájaní sa do systému triedenia a zberu komunálneho a drobného stavebného odpadu.
- A-7/6** Likvidovať drobné nelegálne skládky odpadov vo voľnej krajine a pri tokoch.

Zámer A-8 Utvoriť systém monitorovania stavu a vývoja vodného režimu územia.

Ciele:

- A-8/1** Vytvoriť koncepciu využiteľnosti vôd na technické a hospodárske účely.
- A-8/4** Monitorovať vývoj vodného režimu územia v súvislosti s globálnym otepľovaním.

Zámer A-9 Monitorovanie úrovne hluku

Ciele:

- A-9/1** Monitorovať úroveň hluku v priestore prevádzkarní susediacich s obytnou zónou.
- A-9/2** Monitorovať úroveň hluku v blízkosti dopravných komunikácií.

Zámer A-10 Zabezpečiť trvalú udržateľnosť kvality prírodného prostredia

Ciele:

A-10/1 Vytvoriť spoločný systém environmentálnej výchovy zameraný na problematiku regiónu, mikroregiónu, obce.

A-10/2 Vytvoriť predpoklady na verejnú kontrolu zásahov do životného prostredia.

Zámer A-11 Zachovať genofond vzácných a ohrozených rastlinných a živočíšnych druhov, sledovať lokality ich výskytu, ich generačné lokality a vytvárať topické i trofické možnosti pre ich zachovanie.

Ciele:

A-12/1 Zachovať genofond vzácných a ohrozených živočíšnych druhov, ich generačné lokality a lokality ich výskytu.

A-12/2 Zachovať genofond vzácných a ohrozených rastlinných druhov, lokality ich výskytu a robiť potrebné opatrenia na udržanie optimálnych podmienok ich existencie.

B. PRIEMYSEL

Rabča potrebuje naďalej posilniť a rozvinúť stavebné firmy, živnostníkov. Využiť nenaplnenú kapacitu nových výrobných priestorov fy ELVIN a rozvinúť elektrotechnický priemysel. Využiť potenciál na rozvoj drevospracujúceho, strojárenského a textilného priemyslu.

Zámer B-1 Vytvárať a využiť všetky lokálne podmienky vnútorných i vonkajších zdrojov na rozvoj existujúcich strojárskych a stavebných firiem.

Ciele:

B-1/1 Využiť ľudské, materiálne, surovinové a finančné zdroje na rozvoj existujúcich firiem.

B-1/2 Vytvárať a využiť priestorové, legislatívne a lokalizačné podmienky na rozvoj existujúcich firiem.

Zámer B-2 Zvýšiť podiel priemyslu s výrobnými aktivitami nezaťažujúcimi životné prostredie

Ciele:

B-2/1 Zvýšiť podiel priemyslu so smerovaním k výrobným aktivitám nezaťažujúcim životné prostredie

B-2/2 Zvýšiť využitie miestnych surovinových zdrojov vo výrobe, až po konečnú finalizáciu.

B-2/3 Prioritou je rozvoj firiem so zameraním na produkciu, ktorá rieši energetickú úspornosť.

B-2/4 Prioritou je rozvoj firiem zameraných na spracovanie poľnohospodárskej produkcie.

B-2/5 Vytvoriť ponuku „Prečo investovať, prečo podnikat’ v Rabči“.

Zámer B-3 Vytvoriť predpoklady na pritiahnutie perspektívnych investorov.

Ciele:

B-3/1 Zmapovať voľné a vhodné plochy na výstavbu priemyselných zón, priemyselných parkov, podnikov.

B-3/2 Predprojektčne pripraviť a majetkoprávne doriešiť vlastnícke vzťahy na vytipovaných plochách pre priemyselné parky a zóny.

B-3/3 Pripraviť ponukový katalóg voľných plôch, priestorov a sumarizáciou výhod „Prečo investovať v Rabči“ pre možných investorov so stálou aktualizáciou a uverejnením na web stránkach obce.

Zámer B-4 Pri výberoch strategických investorov na nové plochy, dávať dôraz na aktivity s vysokou mierou pridanej hodnoty

Ciele:

B-4/1 Prioritne podporovať rozvoj firiem so zameraním na informačné technológie.

B-4/2 Rozvinúť inovatívne technológie s dôrazom na informatizáciu firiem.

C. Malé a stredné podnikanie

Väčšina ekonomický činných mužov z Rabče sú živnostníci v stavebníctve sú mali aj strední podnikatelia. Malé a stredné podnikanie podporované poradenskými – podnikateľskými službami pre začínajúcich podnikateľov, so zapojením sa do transregiónálnej a transhraničnej spolupráce, využívaním zdrojov surovín a spracovaním poľnohospodárskej a lesnej produkcie, ako aj vyváženým rozvojom služieb, je zárukou ekonomického rozvoja.

Zámer C-1 Vybudovať funkčné poradenské služby pre začínajúcich podnikateľov a rozvinúť spoluprácu s okolitými obcami, mestami, družobnými mestami a regiónmi

Ciele:

- C-1/1** Zabezpečiť poradenské služby začínajúcim podnikateľom.
- C-1/2** Rozvinúť podnikateľskú spoluprácu v rámci okolitého mikroregiónu.
- C-1/3** Rozvinúť spoluprácu s podnikateľmi susedných štátov cez družobné vzťahy obce.
- C-1/6** Využiť strategickú polohu mikroregiónu pri hranici s Poľskom, na dôležitom cestnom ťahu pre rozvoj kooperácie s podnikateľskými subjektmi na druhej strane hranice.
- C-1/7** Rozšíriť aktivity a propagáciu subjektov, ktoré informujú o podporných i rozvojových programoch, možných zdrojoch podpory a ktoré ponúkajú servis a manažovanie zdrojov.

Zámer C-2 Podnikateľsky využiť produkciu poľnohospodárstva a lesníctva

Ciele:

- C-2/1** Rozšíriť spracovanie miestnej poľnohospodárskej produkcie.
- C-2/2** Rozšíriť spracovanie lesnej produkcie.
- C-2/3** Využiť miestne suroviny na rozvoj podnikateľských aktivít.

D. Lesné hospodárstvo

Dobrý zdravotný stav lesných spoločenstiev s optimálnou druhovou i vekovou štruktúrou a kvalitným genofondom sú predpokladom udržateľnosti produkcie lesa a podmienkou rozvoja Rabče a okolitého mikroregiónu.

Zámer D-1 Zachovaním dobrého zdravotného stavu , kvalitného genofondu i druhovej štruktúry lesných spoločenstiev, zlepšiť vekovú štruktúru a udržať kvalitu drevnej hmoty.

Ciele:

D-1/1 Zachovať lesnatosť územia s dobrým zdravotným stavom a kvalitným genofondom porastov.

D-1/2 Lesné územie, jeho skladbu, rozmiestnenie ciest orientovať zo zámerom rekreačného využitia pre obyvateľov a návštevníkov Rabče.

D-1/3 Postupne zlepšiť vekovú a druhovú štruktúru lesných porastov zvýšením podielu listnatých drevín a starších lesných spoločenstiev.

D-1/4 Zachovať prístupnosť lesa cez sieť lesných ciest a vytvoriť predpoklady na ťažobné využitie neprístupných lokalít.

Zámer D-2 Zvýšiť výťažnosť lesnej produkcie spracúvaním ťažobných odpadov, produkcie lesných plodov a pestovaním sprievodných plodonosných drevín

Ciele:

D-2/1 Zvýšiť výťažnosť lesnej produkcie spracovaním dreveného odpadu, haluzí, vrcholcov, ihličia a i. ako druhotnej suroviny.

D-2/2 Rozšíriť lesné plochy o poľnohospodársky a rekreačne nevyužívané horské pasienky a lúky s perspektívnym využitím na produkciu lesných plodov a pestovanie plodonosných drevín.

D-2/3 Rozšíriť produkciu lesných plodov a liečivých rastlín.

Zámer D-3 Zosúladiť produkčné a mimoprodukčné využívanie lesov.

Ciele:

D-3/1 Zvýšiť mimoprodukčné využívanie lesov.

D-3/2 Rozšíriť produkciu lesa o väčšiu produkciu lesných plodov a liečivých bylín.

D-3/3 Postupne dobudovať cestnú sieť, lesné chodníky (turistické a cykloturistické) a komplexne riešiť situovanie horských zariadení pre turistiku v spolupráci s vlastníkami pozemkov a v súlade s environmentálnymi princípmi.

E. Poľnohospodárstvo

Hôrnoľný biotop s veľkou druhovou diverzitou, zachovaným, miestne prispôsobeným genofondom hospodárskych rastlín a živočíchov, spolu s poľnohospodárskymi malovýrobcami, záhradkármi a chovateľmi, sú predpokladom stálej udržateľnosti poľnohospodárstva.

Zámer E-1 Rozvoj rastlinnej i živočíšnej výroby tradičných i netradičných foriem poľnohospodárstva.

Ciele:

- E-1/1** Rozvoj chovu drobných hospodárskych zvierat v rodinných formách a vo veľkochovoch (hydina, morky, zajace...).
- E-1/2** Rozvoj pestovania netradičných poľnohospodárskych plodín (čučoriedka, brusnica, bobuľoviny, liečivé rastliny, technické plodiny...)
- E-1/3** Smerovanie rastlinnej a živočíšnej výroby k produkcii biopotravín.
- E-1/4** Využívaním horských lúk a pasienkov tradičnou formou salašníctva, i novými oplôtkovými a inými formami hospodárenia zachovať krajinný charakter územia.

Zámer E-2 Zachovať genofond miestnych, pôvodných, miestne prispôsobených, starých sort, variet, klonov a plemien hospodárskych zvierat, plodín a drevín.

Ciele:

- E-2/1** Podporovať a zachovať vzťah k poľnohospodárstvu u malovýrobcov, drobnochovateľov a záhradkárov.
- E-2/2** Zmapovať zachovaný regionálny genofond starých a miestne prispôsobených sort, variet, klonov a plemien hospodárskych zvierat, plodín a drevín.
- E-2/3** Podporovať programy zamerané na zachovanie regionálneho genofondu.
- E-2/4** Vo vegetačných úpravách a výsadbách uplatňovať i pôvodné ovocné druhy.

Zámer E-3 V poľnohospodárskej krajine sa orientovať na také formy využívania pôdneho fondu, ktoré minimalizujú vodnú eróziu pôdy

Ciele:

- E-3/1** Uprednostňovať také formy poľnohospodárskej produkcie, ktoré využívajú trvalé trávne porasty, trávnaté plochy s drevinami a sadové úpravy.
- E-3/2** Zachovať lúky a pasienky s veľkou druhovou diverzitou fauny a flóry.
- E-3/3** Zachovať hôrnoľný charakter poľnohospodárskej krajiny.
- E-3/4** Monitorovať postupujúcu degradáciu pôdy vodnou eróziou.

Zámer E-4 Poľnohospodárske využívanie krajiny orientovať na netradičné a nové formy = produkciu biopotravín, ktorých produkcia nie je obmedzovaná v rámci EU

Ciele:

- E-4/1** Orientovať sa na poľnohospodársku produkciu s minimalizovaním chemizácie.
- E-4/2** V produkcii sa orientovať i na netradičné produkcie plodonosných drevín s využitím klimatických, pôdno-geografických (pôda, zrážky, mikroklima) daností regiónu
- E-4/3** Využívať netradičné poľnohospodárske plodiny a liečivé rastliny.
- E-4/4** Vytvoriť predpoklady na výrobu biopotravín v relatívne zdravom a čistom prostredí.

F. CESTOVNÝ RUCH

Využitie historického dedičstva, kultúrnych tradícií, geografických predpokladov, situovania obce k turistickým centráam v marketingu cestovného ruchu je zárukou rozvoja cestovného ruchu.

Zámer F-1 Po miestnych častiach obce vybudovať športovo-oddychovo-zábavné „Parky voľného času“, čím uspokojíť požiadavku na využitie voľného času.

Ciele:

F-1/1 V rámci časti obce „Za vodou a okolia kopca Magury“ vybudovať horský park s kombinovaným využitím i na zimné bežecké trate v prepojení na „Taskovky“ v Kline.

F-1/2 Vybudovať prírodný amfiteáter.

F-1/3 Vypestovať farskú záhradu.

F-1/3 Vybudovať rannostredoveké staroslovanské drevené hradisko v časti obce Za vodou, ako park oddychu a zábavy.

F-1/4 Dobudovať komplex športovísk v Gaceli.

F-1/5 Vybudovať prírodné kúpaliská.

F-1/6 Využiť vhodné svahy na budovanie zjazdovky a lyžiarskych tratí.

F-1/7 Vytvoriť cykloturistické trasy miestneho i regionálneho významu a napojiť ich na medzinárodné trasy.

F-1/8 Vybudovať trasu pre kolieskové korčule nábrežím Bystrej v strede obce.

F-1/9 Projekčne pripraviť most na prepojenie Grúňa s centrom obce Gacel'.

Zámer F-2 Vytvoriť marketingovú turistickú atrakciu, pre ktorú sa oplatí turistovi zastaviť v Rabči

Ciele:

F-2/1 Vybudovať v strede obce Gacel' arborétum (botanickú záhradu so zastúpením miestnych druhov).

F-2/2 Vybudovať v priestore Gacel' turistickú atrakciu na marketingové mediálne a reklamné vzbudenie záujmu.

F-2/3 Vytvoriť turistickú marketingovú stratégiu mesta a mestského regiónu.

Zámer F-3 Vytvoriť podmienky na celoročné využitie športovo a turisticky atraktívnych priestorov a zvýrazniť strategický význam časti obce Za vodou pre rozvoj cestovného ruchu

Ciele:

F-3/1 Vybudovať priestor obce Za vodou ako stredisko zimných športov.

F-3/2 Zvýrazniť strategický význam časti obce Za vodou pre celoročný rozvoj cestovného ruchu miniregiónu.

Zámer F-4 V súvislosti s cestovným ruchom zriadiť miniskanzem

Ciele:

F-4/1 V časti obce Za vodou v rámci aktivít cestovného ruchu vybudovať typickú drevenicu z hospodárskymi budovami a vybavením pre účely obecného múzea.

Zámer F-5 Priestor zavetrnej časti kopca s lyžiarskym vlakom v časti obce Za vodou budovať ako chalupársku lokalitu s rozvojom agroturistiky

Ciele:

F-5/1 Zachovať priestor v časti obce Za vodou na chalupársku rekreáciu.

Zámer F-6 Budovať infraštruktúru cestovného ruchu

Ciele:

F-6/1 Vybudovať rozhľadne na krajinársky dominantných miestach a odpočívadlá i prístrešky pri studničkách a turistických trasách.

F-6/2 Vytvoriť sieť cyklotrás a turistických i rekreačných chodníkov.

G INFRAŠTRUKTÚRA

G-1 INFRAŠTRUKTÚRA

Zavedenie kanalizácie, dokončenie plynofikácie spolu s obecným obslužným dopravným systémom, perspektívnym smerovaním rýchlostnej obchvatovej komunikácie mimo hlavný ťah a diverzifikáciou zdrojov energie, vytvárajú dobrý základ pre rozvoj obce.

Zámer G-1/1 Využiť existenciu kanalizačného zberača na námestovskú ČOV kapacitne schopnej odkanalizovať celé územie obce aj okolia, ako aj existenciu obecného a oravského skupinového vodovodu na zásobenie pitnou vodou celej oblasti

Ciele:

G-1/1/1 Plne sfunkčniť obecný vodovod.

G-1/1/2 Vybudovať kanalizačnú sieť celej obce.

G-1/2/3 Plynofikovať obec.

G-1/3/4 Vybudovať odtokovú sieť povrchových vôd.

Zámer G-1/2 Prehodnotiť a koncepcne pripraviť rozvody v centre obce na využívanie úžitkovej a technickej vody s dôrazom na šetrenie a trvalú udržateľnosť zdrojov pitnej vody

Ciele:

G-1/2/1 Koncepcne riešiť oddelenie rozvodov pitnej vody v obecných budovách, samostatne riešiť rozvody úžitkovej vody.

G-1/2/2 Podporovať projekty s principiálnym riešením delenia rozvodov a používania pitnej a úžitkovej vody.

G-1/2/3 V rámci konaní vyžadovať, aby každý odberateľ vody z rieky na priemyselné účely situoval miesto odberu pod svojim výpustom odpadových vôd.

Zámer G-1/3 Využiť geografickú polohu obce v napojení na dopravnú sieť medzinárodnej trasy sever – juh.

Ciele:

G-1/3/1 Riešiť nevyhovujúci dopravno-technický a stavebný stav cestnej siete.

G-1/3/2 Riešiť úpravu chodníka pre peších po celej obci.

Zámer G-1/4 Perspektívne nasmerovať trasovanie rýchlostnej komunikácie mimo intravilán obce, ako základnej dopravnej tepny 21. storočia

Ciele:

G-1/4/1 Projekčne pripraviť perspektívne smerovanie rýchlostnej obchvatovej komunikácie mimo hlavný ťah cez celý intravilán obce.

Zámer G-1/6 Vytvoriť mestský dopravný systém.

Ciele:

G-1/6/1 Právne vysporiadať do majetku obce všetky miestne komunikácie.

G-1/6/2 Vyriešiť odvodnenie všetkých miestnych komunikácií.

G-1/6/3 Vyriešiť tam, kde je to možné rozšírenie miestnych komunikácií.

G-1/6/4 Na miestnych komunikáciách a komunikáciách pre chodcov, dať dôraz na bezbariérovosť.

G-1/6/4 Projekčne pripraviť prepojenie mostom časť obce Grúň s Gacelom.

G-1/6/5 Cyklotrasami zokruhovat' obec a trasy viesť prevažne pozdĺž toku riek.

G-1/6/10 Realizovať výstavbu centrálneho parkoviska a centrálneho nástupišťa v Gaceli.

Zámer G-1/7 Dotvoriť mestský informačný systém mesta

Ciele:

G-1/7/1 Dotvoriť informačný systém ulíc, domov, inštitúcií.

G-1/7/2 Vytvoriť jednotný systém pútačov, reklám a tabúl v obci.

Zámer G-1/8 Rozvoj moderných informačných technológií a komunikačných sietí

Ciele:

G-1/8/1 Zaviesť káblovú televíziu.

G-1/8/1 Digitalizovať samosprávu obce.

G-1/8/1 Zaviesť úplný elektronický komunikačný systém samosprávy obce.

Zámer G-1/9 Doriešenie problémov rozvodov vody, tepla, plynu

Ciele:

G-1/9/1 Zaviesť ekologický centrálny zdroj na dodávku tepla pre samosprávu obce.

G-1/9/2 Rozšíriť obecný vodovod.

G-1/9/3 Plynofikovať obec.

Zámer G-1/10 Diverzifikácia využívania rozličných zdrojov energie

Ciele:

G-1/10/1 Využívanie vodnej a biotermálnej energie.

Zámer G-1/11 Zvýšiť úroveň starostlivosti o cintoríny

Ciele:

G-1/11/1 Venovať pozornosť údržbe cintorínov, vytvoriť systém starostlivosti o pomníky a hroby o ktoré sa už nikto nestará.

G-1/11/2 Na vytipovanom priestore cintorína vytvoriť lapidárium starých náhrobkov.

G-1/11/3 Dokončiť a udržiavať elektronický informačný systém správy cintorínov.

G-1/11/4 Zabezpečiť výsadbu a udržanie jestvujúcej zelene cintorínov.

G-1/11/5 Zabezpečiť výstavbu nového Domu smútku.

G-2 Zdravotníctvo

Udržať vysokú úroveň poskytovania služieb so vzájomným prepojením nemocníc blízkych miest.

Zámer G-2/1 Zabezpečiť odborné technické a priestorové zabezpečenie poskytovania nadštandardných služieb

Ciele:

G-2/1/2 Vytvorenie podmienok pre zabezpečenie zdravotníckej odbornej starostlivosti v obvodnom zdravotnom stredisku

G-2/1/1 Poskytovať aj nadštandardné služby pre Rabču a okolitý mikroregión.

Zámer G-2/3 Rozvinúť zdravotnú osvetu a prevenciu

Ciele:

G-2/3/1 Osvetou a prevenciou prispieť k zlepšovaniu zdravotného stavu a odstráneniu zlej výživy obyvateľstva.

G-3 Sociálne služby

Rozvinuté sociálne služby a systém sociálnej starostlivosti spolu so sociálnou empatiou tvoria záruku stability miestnej komunity.

Zámer G-3/1 Vybudovanie systému sociálnych služieb pre Rabču a okolitý mikroregión

Ciele:

- G-3/1/1** Rozvinúť systém starostlivosti o odkázaných dôchodcov
- G-3/1/2** Vybudovať chýbajúce materské centrum.
- G-3/1/3** Rozvinúť formy voľnočasových aktivít pre matky na MD.
- G-3/1/4** Vytvoriť systém stravovania pre sociálne odkázaných občanov a občanov v sociálnej núdzi.
- G-3/1/5** Rozšíriť informovanosť o možnostiach poskytovaných sociálnych služieb.
- G-3/1/6** Zlepšiť spoluprácu a koordináciu medzi profesionálnou sociálnou starostlivosťou a neziskovou sférou.
- G-3/1/8** Využiť priestorové možnosti pre rozšírenie jestvujúcich a vytvorenie nových sociálnych zariadení v priestoroch bývalej farskej budovy.
- G-3/1/9** Využiť priestorové možnosti na vytvorenie klubu pre dôchodcov a klubu mladých.

G-4 Školstvo a vzdelávanie

Vysokou úrovňou vzdelávania, prístupnosťou k poznatkom, alternatívnym a doplnkovým vzdelávaním odstraňovať jazykové bariéry a rozširovať možnosti uplatňovania absolventov.

Zámer G-4/1 Zvýšiť úroveň vzdelávania kapacitne aj personálne v školstve

Ciele:

G-4/1/1 Zvyšovať odbornú úroveň pedagógov.

G-4/1/2 Podporovať nadaných žiakov.

G-4/1/3 Vybaviť a využívať odborné učebne na zvýšenie efektivity osvojovania poznatkov vo výučbe.

Zámer G-4/2 Viacúčelové využívanie objektov škôl

Ciele:

G-4/2/1 Zvýšenie využívania objektov škôl v mimovyučovacích aktivitách.

G-4/2/2 Rozvinúť voľnočasové aktivity škôl pre žiakov i študentov.

G-4/2/3 Rozvinúť aktivity celoživotného vzdelávania.

Zámer G-4/3 Rozvojom spolupráce so školami družobných miest, zapájaním sa do medzinárodného systému vzdelávania, zvyšovať kvalitu vyučovacieho procesu, odstraňovať jazykové bariéry a zvyšovať úroveň vzájomného poznania

Ciele:

G-4/3/1 Zapájať sa do medzinárodných systémov vzdelávania.

G-4/3/2 Rozvíjať spoluprácu so školami družobných miest.

G-4/3/3 V rámci cezhraničnej spolupráce partnerských škôl euroregiónu, odstraňovať jazykové bariéry formou výmen pedagógov a inými aktivitami.

Zámer G-4/4 Rozvinúť ďalšie formy vzdelávania

Ciele:

G-4/4/1 Rozšíriť formy ďalšieho vzdelávania v manažovaní regionálneho rozvoja.

G-5 Kultúra

Vyplnenie voľného času, športy, kultúrne podujatia regionálneho a nadregionálneho významu, sú komplexným predpokladom kultúrnej atraktívnosti.

Zámer G-5/1 Rozvíjať tradičné aj nové kultúrno-spoločenské akcie spojené s históriou a kultúrnym dedičstvom.

Ciele:

G-5/1/1 Rozvíjať tradičné kultúrne podujatia.

G-5/1/2 Rozvíjať nové kultúrno-spoločenské akcie a aktivity spojené s významnými osobnosťami, históriou a potenciálom aktívnych občanov.

Zámer G-5/2 Zachovať a zvýrazniť jedinečné kultúrne dedičstvo obce

Ciele:

G-5/2/1 Vytvoriť informačný systém o kultúrnych a spoločenských podujatiach v obci a okolí mikroregiónu ([www](#) stránka – kalendár).

G-5/2/1 Udržať v povedomí goralské nárečie.

G-5/2/2 Rozvinúť formy vzájomnej komunikácie a spolupráce medzi oficiálnou a nezávislou – neformálnou kultúrou.

G-5/2/3 Rozvinúť aktivity tretieho sektora v oblasti kultúry.

G-5/2/4 Zvýšiť kultúrne povedomie a znalosti občanov o vlastnej histórii, histórii mesta a regiónu.

G-5/2/5 Podporovať dobrovoľnícke i profesionálne aktivity ľudí pracujúcich v oblasti kultúry.

G-5/2/6 Rozvinúť a obnoviť spoluprácu s partnerskými mestami a regiónmi v oblasti kultúrneho dedičstva a histórie.

G-5/2/7 Zlepšiť finančné zabezpečenie a propagáciu miestnych aktivít.

G-5/2/8 Zlepšiť informovanosť občanov cez obecné alebo mikroregionálne noviny.

Zámer G-5/3 Obecná knižnica s regionálnym významom

Ciele:

G-5/3/1 Vysoká úroveň knižných služieb.

G-5/3/2 Prístup k poznatkom cez internet.

G-5/3/2 Digitalizácia knižničných zdrojov podľa požiadaviek.

G-5/3/3 Sprístupnenie on-line poznatkov tak v digitálnej ako aj v papierovej plnofarebnej podobe.

Zámer G-5/4 Zvýšiť historické povedomie a spolupatričnosť obyvateľov obce

Ciele:

G-5/4/1 Udržiavať tradíciu kultúrno-historických akcií k vzniku obce „Dní Rabče“

G-5/4/2 Udržiavať dychovú hudbu Rabčanka

G-5/4/3 Vytvoriť pôvodný goralský folklórny súbor „Rabconi“

G-5/4/4 Vytvoriť kultúrno-historické akcie k významným historickým udalostiam.

G-5/4/5 Zvýrazniť historické medzníky a historické udalosti formou pamätníkov, súťaží, seminárov a pod.

G-6 Bývanie

Príjemné bývanie v peknej a zdravej obci s množstvom zelene, spektrom služieb a možnosťami na oddych a regeneráciu síl, sú ponukou pre súčasných aj perspektívnych obyvateľov.

Zámer G-6/1 Vytvoriť príjemné prostredie obce nadväzujúce cez vnútroobecnú zeleň na kvalitné okolité prírodné prostredie

Ciele:

G-6/1/1 Dotvárať urbanizmus obce architektonickými úpravami objektov.

G-6/1/2 Doplniť urbanizmus obce vnútroobecnými športovo-oddychovými parčíkmi.

Zámer G-6/2 Znižovaním energetickej náročnosti vykurovania a rozvojom alternatívnych zdrojov energií zvýšiť energetickú úspornosť bývania

Ciele:

G-6/2/1 V tepelnom hospodárstve využiť alternatívne zdroje vykurovania.

G-6/2/2 Pri renováciách bytového fondu a nových výstavbách klásť dôraz na energetickú úspornosť.

G-6/2/3 Prehodnotiť systém vykurovania a dodávky teplej úžitkovej vody z hľadiska energetickej náročnosti.

Zámer G-6/3 Urobiť Rabču atraktívnu na bývanie aj pre občanov pracujúcich v iných okolitých obciach

Ciele:

G-6/3/1 Realizovať bytovú výstavbu finančne dostupných nájomných bytov.

G-6/3/2 Realizovať obnovu bytového fondu s využitím možnosti výstavby podkrovných bytov.

G-6/3/3 Vypracúvať prognózy potreby bytového fondu na obdobie 5 rokov.

G-7 Bezpečnosť

Pokojný život v bezpečnom meste je dôležitý pre upevnenie pocitu istoty obyvateľov i návštevníkov.

Zámer G-7/1 Znižovať riziká nárastu trestnej činnosti mládeže a ťažko prispôsobivých skupín v súvislosti s drogami, vysokou mierou nezamestnanosti a chýbajúcimi voľnočasovými aktivitami.

Ciele:

G-7/1/1 Vytvárať príležitosti pre mládež na voľnočasové aktivity a zábavu bez alkoholu, cigariet.

G-7/1/2 Vytvoriť systém dosledovania a eliminovanie domáceho násillia a drobnej priestupkovej činnosti (drobné krádeže vandalizmus, vulgárne a agresívne správanie, podávanie alkoholu a cigariet mladistvým).

G-7/1/3 Zvýšiť právne povedomie občanov (itineár ako si pomôcť).

G-7/1/4 Venovať zvýšenú pozornosť sociálne problémovým a slabo prispôsobivých skupinám občanov.

G-7/1/5 Rozšíriť pôsobenie na mládež v rámci protidrogového programu.

G-7/1/6 Poskytovať dostatok informácií o súčasnej situácii a hroziacom drogovom nebezpečí.

G-7/1/7 Vytvoriť personálne a technický zabezpečený bezpečnostný systém.

Zámer G-7/2 vytvoriť bezpečnostný systém meste

Ciele:

G-7/2/1 Vytvoriť spoločný bezpečnostný systém pre obec a okolité meste.

G-7/2/2 Kamerovým systémom obsiahnuť centrálnu časť meste.

Zámer G-7/3 Zdokonaľovať protipožiarnu a protipovodňovú ochranu

Ciele:

G-7/3/1 Zdokonaľovať protipožiarnu a protipovodňovú prevenciu vo voľnej krajine.

G-7/3/2 Skvalitniť protipožiarnu ochranu v podnikateľských subjektoch v domácnostiach.

G-7/3/3 Udržať plne funkčný Dobrovoľný hasičský zbor Rabče.

Zámer G-7/4 Vytvoriť systém – „Každé miesto v meste bezpečné“

Ciele:

G-7/4/1 Určiť rizikové miesta a priestory (tmavé, nenavštevované,..) z hľadiska bezpečnosti a tým venovať zvýšenú pozornosť.

G-7/4/2 Perspektívne riešiť miesta možných kolízií chodcov a hrajúcich sa detí s motorovými vozidlami.

G-7/4/3 Určiť miesta možného nárastu trestných činov (príležitostná vysoká koncentrácia občanov) a urobiť príslušné opatrenia.

H. IMAGE OBCE

**„Pekná obec, v ktorej sa dobre žije,
kde sa ľudia radi vrátia“.**

Dotvorenie vnímania obce medzi horami u obyvateľov a návštevníkov, je perspektívou a zárukou trvalej udržateľnosti.

Zámer H-1 Pre celú obec Rabču využiť synonymum **M(I)ESTO SLUŽIEB**, čím sa charakterizuje náplň vízie Rabče.

Zámer H-2 Reklamne a propagačne využiť geografické postavenie obce a situovanie k ostatným obciam a mestám Oravy, čo dáva obci synonymum: **PODBABIOHORSKÁ VSTUPNÁ BRÁNA**.

Zámer H-3 Uplatňovať urbanistické riešenie so začlenením lesných komplexov do stredu mesta a prepojením na prírodno-krajinársky priestor orografických celkov, tým zvýrazniť charakter promenádneho m(i)estečka.

Zámer H-4 Vynikajúca úroveň celého spektra služieb pre obyvateľov aj návštevníkov.

Zámer H-5 Marketingovo využiť centrálnu postavenie obce k turistickým centráм Oravy, Bielsko-Bialej v Poľsku.

Spracoval Ing. Vladimír Briš, prednosta Obecného úradu v Rabči